

AJALUGU

1. Üldalused

1.1. Ainevaldkonna pädevuse määratlemine ning põhikooli lõpetajate oodatavad pädevused

Põhikooli ajalooõpetusega taotletakse, et õpilane:

- omandab oskuse.....
 - töötada mitmesuguste ajalooallikatega, kommenteerib ja hindab neid kriitiliselt;
 - otsida, analüüsida ja kasutada ajalooinfot, koostada kava ja mõistekaarti, ajalooreferaati ja lühiuurimust, esitleda seda suuliselt ja kirjalikult ning IKT vahendeid kasutades;
 - töötada kaardiga ja koostada lihtsamaid skeeme;
 - võrrelda ajaloosündmusi ja -nähtusi, leida sarnasusi ja erinevusi, tuua esile põhjusi ja tagajärgi, arutleda märksõnade/küsimuste toel, kujundada oma seisukoha ning põhjendada seda nii suuliselt kui ka kirjalikult;

- mõistab
 - põhjuse-tagajärge, sarnasuse-erinevuse ja järjepidevuse olemust ning hindab allikate usaldusväärsust ajaloosündmusi ja -protsesse ning ajaloolist keskkonda analüüsides;
 - kultuurilist mitmekesisust ning oma rolli kultuuripärandi säilitajana ja edasikandjana ning määratleb end oma rahva liikmena;
 - Eesti ühiskonna arengujärke ja tähtsamaid ajaloosündmusi, seostada kodukoha, Eesti ja Euroopa ajalugu maailma ajaloo ja saab aru, et ajaloosündmusi võib tõlgendada mitmeti;
 - eri ajastute kultuuripanust ning iseloomustab tähtsamaid ajaloosündmusi, isikuid ja kultuurinähtusi mitmeti;

- oskab
 - oma kodukoha ajalugu, Eesti ajalugu, Euroopa ning maailma ajalugu ajastut kõige enam iseloomustavate sündmuste, protsesside ja isikute kaudu;
 - kasutada ajaloo põhimõisteid õiges kontekstis, eristab ajaloofakti tõlgendusest ja arvamusest, näeb ja sõnastab probleeme ning esitab neist lähtudes küsimusi ja pakub lahendusteid;
 - kasutada erinevaid õpivõtteid, tekstiliike ja teabeallikaid, väljendab oma teadmisi ning oskusi suuliselt ja kirjalikult ning kasutab õppetegevuses IKT vahendeid.
 - leida, üldistada, tõlgendada, kasutada ja hindab kriitiliselt ajalooteavet.
 - asetada end minevikus elanud inimese olukorda

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Ajalooõpetuses omandavad õpilased kultuuriruumis ning ajaloolises keskkonnas orienteerumiseks vajalikke teadmisi ja oskusi. Õpilasi suunatakse teadvustama, analüüsima, kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende seoseid omavahel ja tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi.

Põhikooli ajalooõpetus on kronoloogilis-temaatiline. Õppeaine algab sissejuhatava algõpetusega ning jätkub muinas- ja vanaaja, keskaja, uusaja ning lähiajaloo õppimisega. Eesti ajalugu õpitakse lõimituna maailma ajaloo kursusesse. Ainekavas eraldi esitatud Eesti ajaloo teemasid käsitletakse põhjalikult ja süsteemselt ning tõmmatakse paralleele maailma ajalooga. Käsitlemise põhimõte on liikumine lähemalt kaugemale, alustades kodukoha ajaloost, kus on oluline luua käsitletava teema ja paikadega isiklik seos.

Ajalooõpetusel on kronoloogiline, poliitiline, majanduslik, sotsiaalne, kultuuriline ja ideede dimensioon. Põhikoolis tähtsustatakse õpilasele jõukohast, inimesekeskset ajalookäsitlust, eluolu ja kultuuri teiste ajalooõpetuse dimensioonide ees. Maailma ajalugu käsitletakse valitud teemade kaudu, millega ei taotleta ajalooperioodidest tervikpildi kujunemist. Tähtis on luua sild mineviku ja nüüdisaja ajaloosündmuste ja -nähtuste vahel ning kujundada arusaam, et minevikku pöördumata on raske mõista tänapäeva, nt kriisikollete olemust ning paljusid Eesti ajaloo probleeme.

Ajaloo mõistmisele aitavad kaasa ekskursioonid, õppekäigud, ajaloo- ja ilukirjandus, teater ja kino, meedia, internet, erinevad inimesed ning paigad. Seda kogemust koolis õpituga ühendades kujuneb õpilasel arusaam ajaloost. Õpilaste maailmapilti rikastab ainetevaheline integratsioon ning lähedaste teemade lõimitud käsitlemine, lähtudes erinevatest aspektidest.

Ajalooõpetuse kaudu kujundatakse erinevaid oskusi:

- 1) ajas orienteerumise oskust, oskust analüüsida ajaloolise keskkonna kujunemist;
- 2) ajaloomõistete tundmist ja kontekstis kasutamist;
- 3) küsimuste esitamist ajaloo kohta ning neile vastamist;
- 4) funktsionaalset kirjaoskust, kriitilist mõtlemist, arutlusoskust, järelduste tegemist ja seoste loomist ning oma seisukoha kujundamist ja põhjendamist;
- 5) empaatiat, oskust asetada end kellegi teise olukorda ajastut arvestades; koostöö- ja konfliktilahendusoskust;
- 6) allikaanalüüsi ja tööd ajalookaardiga, info leidmist erinevatest teabeallikatest, selle kasutamist ja hindamist, suulist ja kirjalikku eneseväljendust ning IKT vahendite kasutamist.

Oskuste kujundamine ajalooõpetuses on pidev protsess ning seda tehakse erinevate õppeteemade ja õppemeetodite kaudu. Oskuste taset kirjeldatakse kooliastme lõpul õpitulemustena.

Ajaloo mõistmise seisukohalt on tähtis kujundada võimet asetada end kellegi teise olukorda, vaadelda maailma kellegi teise seisukohast lähtudes. Ajalootundides peab õpilastele tutvustama erinevaid ajalookäsitlusi neist ühtki peale surumata. Mõistmaks, et ajalookirjutamine sõltub ajast ja ajalooürija seisukohast, tuleb kujundada kriitilist suhtumist erinevatesse mõtteviisidesse ning võrrelda ajaloosündmuste ja -nähtuste käsitlemist eri allikates.

Õppetegevuses on oluline rakendada mitmekesisist meetodikat, mis võimaldab õpilastel aktiivselt osaleda õppetegevuses, arendada oma õpioskusi, teha järeldusi, kujundada ja väljendada oma arvamust ajaloosündmuste või -nähtuste kohta.

II KOOLIASTE

1.1 Ainevaldkonna pädevuse määratlemine ning lõpetajate oodatavad pädevused

6 klassi lõpetaja

6. klassi õpilane:

- 1) kasutab asjakohaselt aja mõistega seonduvaid sõnu, lühendeid ja fraase aeg, muinasaeg, vanaaeg, sajand, aastatuhat, eKr, pKr, araabia number, Rooma number;
- 2) tunneb mõningaid iseloomulikke sündmusi kodukoha ja Eesti ajaloost ning seostab neid omavahel;
- 3) teab mõnda ajaloolist asunit, selle tekkimise ja kujunemise põhjusi;
- 4) hindab materiaalselt keskkonda kui ajaloosündmuste peamist kandjat;
- 5) toob näiteid muinasaja ja vanaaja kohta;

- 6) mõistab vanaaja kultuuripärandi tähtsust inimkonna ajaloos ning esitab näiteid erinevate kultuurivaldkondade kohta;
- 7) mõistab, et ajaloosündmustel ja -nähtustel on põhjused ja tagajärjed, ning loob lihtsamaid seoseid mõne sündmuse näitel;
- 8) teab, et mineviku kohta saab teavet ajalooallikatest, töötab lihtsamate allikatega ja hindab neid kriitiliselt;
- 9) väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab kava, lühijuttu ja kirjeldust ning kasutab ajalookaarti.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht tundide jagunemine õppeaineti ja kooliastmeti/õppeaine jagunemine kursusteks, kohustuslike ja valikkursuste loendid ja mahud

Ajalugu 5.klass – 1 nädalatund

6.klass – 2 nädalatund

Ajalugu on omaette õppeainena kavas alates **5. klassist**. Algkursuses toimub ajaloole kui uuele õppeainele lähtudes õpilasest kui ajaloos osalejast. Tema eluajal on toimunud juba mitmesuguseid sündmusi nii isiklikus elus, Eestis, Euroopas kui ka maailmas. Õppetegevuses on kesksel kohal vestlus ja mänguline tegevus. Õpilased peaksid hakkama mõistma, et ajalugu ongi tegelikult “igapäevane lugu”. Läbi õppetegevuse tutvuvad õpilased ajaloo põhimõistetega ja omandavad mitmesuguseid oskusi nagu näiteks küsimuste esitamine, informatsiooni hankimine, suuline ja kirjalik eneseväljendamine. Selle tulemuseks peaks olema koostööoskuse ja kujutlusvõime arenemine.

6. klassis algab süstemaatiline ajaloo õppimine. Õppetegevuses on vaja juhinduda eelkõige sellest, et üleminek 5. klassist 6. klassi ei oleks liiga järsk. Valdavaks meetodiks nii nagu 5. klassis nii ka 6. klassi algul (miks mitte ka hiljem) oleks vestlus. Seejärel minna järk-järgult üle nõudlikumale metoodikale: jutukeste koostamine märksõnade abil, küsimuste esitamine tekstide kohta, probleemsituatsioonide loomine, ajaloosündmuste lihtsam analüüs, erinevad ülesanded õpikust ja töövihikust.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Teises kooliastmes tutvub õpilane oma lähiümbruse sotsiaalsete suhete süsteemiga, keskendudes sotsiaalselt erinevate isiksuste ja rühmade kooseksisteerimisele. Käsitelu keskmes on inimesed meie ümber, kool ning õpilase kodukoht. Kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: rollimängud, arutelud, ühistegevus ja vabatahtlik töö; õpimapi ja uurimistöö koostamine (küsitluse korraldamine, viitamisreeglitega tutvumine, töö esitlemine jms); infootsing teabeallikatest, allikate kasutamine (nt temaatiline tekst, statistika, dokument, kaart jne); töölehtede täitmine, loovtöö kirjutamine; juhtumianalüüs; praktilised tööd: klassielu reeglite, päevaplaani ja isikliku eelarve koostamine jne; õppekäigud.

Eesmärk on praktiliste ülesannete, probleemide analüüsimise ja ainealaste põhimõistete omandamise kaudu saada tervikpilt ühiskonna toimimisest. Olulisel kohal on igapäevaeluga seonduvate probleemide lahendamine ning asjatundlike otsuste tegemise oskuste omandamine, mis aitab kaasa õpilase toimetulekule ühiskonnas. Nii kujuneb õpilasel tervikpilt ühiskonnast, kus teadvustatakse inimtegevuse ja looduse vastastikust mõju ning väärtustatakse jätkusuutlikku eluviisi. Kogu õppes kasutatakse nüüdisaja tehnoloogilisi vahendeid, sh IKT võimalusi, arvestades kasutatava tarkvara legaalsust, interneti ja IT turvariske ning küberkuritegevust (riigiportaali, eteenused, omavalitsus- ja riigiasutuste kodulehed, teabepäring, õigusaktid internetis). Nii omandab õpilane teabe ja tehnoloogia kasutamise oskuse, mille vajadus tänapäeva maailmas pidevalt kasvab.

1.4 Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Õpilane:

- õpib eesmärgistatult vaatlema;

Kultuuri- ja väärtuspädevus

Õpilane:

- kujuneb huvi looduse vastu;
- tunneb huvi oma rahva vastu;

Enesemääratluspädevus

Õpilane:

- suudab mõista ja hinnata iseennast;

Õpipädevus

Õpilane:

- leiab loodusteaduslikku infot;
- oskab teha katsed või vaatlust;

Suhtluspädevus

Õpilane:

- väljendab ennast selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- tunneb viisakuse reegleid suhtlumisel;

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus

Õpilane:

- suudab kasutada erinevaid ülesandeid lahendades matemaatikale omast keelt;
- tutvub tehnika ja tootmise arengu seostega ühiskonna muutumise vältel;
- õpib hindama tehnoloogia rakendamise kaasnevaid võimalusi ja ohte;
- mõistab tehnoloogia nüüdisaegseid arengusuundi ning tehnoloogia ja teaduse omavahelisi seoseid.

Ettevõtlikkuspädevus

Õpilane:

- tutvub erinevate elukutsetega, mis on seotud loodusega;
- töötab nii paaris kui ka rühmas;

Digipädevus

Õpilane

- Oskab leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust
- kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnast nii õppimisel suutlikkus,
- osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel;
- kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades;
- olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti;
- järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

1.5. Õppeainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Keel ja kirjandus

Õpilane:

- loeb ja mõistab erinevaid tekste;
- suudab väljendada ennast selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;

Matemaatika

Õpilane:

- on võimeline sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja rakendada ning lahendusideid analüüsida ja tulemuste tõesust kontrollida;
- oskab loogiliselt arutleda, põhjendada, tõestada ning väärtustada matemaatilist käsitlust kui analüüsimeetodit.

Võõrkeeled

Õpilane:

- kasutab tunnis võõrsõnu;
- kasutab erinevaid võõrkeelseid teatmeallikaid;
- omab teadmisi erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest;
- suhtleb mitmekultuurilises ühiskonnas;
- valdab võõrkeeli.

Kunstiained

Õpilane:

- mõistab kunsti tähtsust;
- käib näitusel.

Kehaline kasvatus

Õpilane:

- kirjeldab spordi tegutsemise tähtsust elus;
- mõistab kehalise aktiivsuse tähtsust;
- osaleb erinevatel spordivõistlustel.

Sotsiaalsained

Õpilane:

- teab, kuidas käituda: olla viisakas, sõbralik ja ettevaatlik;
- tunneb sotsialiseerivad tegurid;

Tehnoloogia

Õpilane

- tunneb ametid ja elukutsed erinevates ühiskondades;
- teab tehnoloogiatega seotud ohte;
- tunneb tänapäeva tehnoloogia arengusuunad.

Muusika

Õpilane:

- tunneb erinevaid muusika stiili.

Kunstipädevus

Õpilane:

- käsitleb Eesti, Euroopa ja erinevate maailma rahvaste kultuuri teemad;
- mõistab esteetilise ja kultuuri arengu väärtust;

Loodusteaduslik pädevus

Õpilane:

- märgib globaalprobleeme ja suudab teoreetiliselt lahenduse viise pakkuda;
- väärtustab loodushoidlikku eluviisi.

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Läbiv teema	Õpilasel kujundavad oskused ja teadmised	Meetod
1. <u>Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet</u>	Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse, taunima diskrimineerimist; • tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes erinevates ainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule; • omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta; 	<ul style="list-style-type: none"> • töö õpikuga; • vestlus; • esitlus; • õppeekskursioon;
2. <u>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</u>	<ul style="list-style-type: none"> • arendada oskusi iseseisvaks õppimiseks; • hinnata oma kognitiivseid võimeid; • arendada oskusi õppimises, suhtlemises, koostöös ja otsustes; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus; • harjutused, in- harjutused; • õppekäigud; • rollmängud; • arutelu; • Filmi vaatamine • esitlus
3. <u>Teabekeskond</u>	Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • mõistma vahetu ja vahendatud sarnasusi ning erinevusi; • valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest; 	<ul style="list-style-type: none"> • info otsimine arvuti abil • arutelu • filmi vaatamine • rühmatöö • töö dokumentidega

4. <u>Tehnoloogia ja innovatsioon</u>	Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades; • mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus; 	<ul style="list-style-type: none"> • info otsimine arvuti abil • lugemine • esitlus • rollimängud
5. <u>Tervis ja ohutus</u>	Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • mõistma optimaalse füüsilise ja vaimse tervise tähtsuse • arusaama kuidas tervislik eluviis aitab sotsialiseerida 	<ul style="list-style-type: none"> • arutelu • lugemine • esitlus
6. <u>Keskkond ja jätkusuutlik areng</u>	Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • arusaama üksikisiku vastutust oma tegevuse eest; • mõistma teaduse ja tehnoloogia poolt loodusele avalduva mõju; 	<ul style="list-style-type: none"> • kaarditöö • arutelu • vestlus • õppekäik
7. <u>Väärtused ja kõlblus</u>	Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima; 	<ul style="list-style-type: none"> • rühmatöö • ilukirjanduse lugemine • esitlus
8. <u>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</u>	Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • tundma ja kasutama oma kodanikuõigusi; • tundma ühiskondades ja keskkondades kehtivaid käitumisreegleid; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus • lugemine

1.7 Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

5. klass (Ajaloos algõpetus)	6. klass (Muinasajast ja vanaajast)
<p>1. Ajaarvamine</p> <ul style="list-style-type: none"> •Ajaarvamisega seotud mõisted ja ajaloo perioodid: muinasajast, vanaajast, keskaeg, uusaeg, lähiajalugu. <p>2. Ajaloollikad</p> <ul style="list-style-type: none"> •Ajalugu ja ajalooallikad. •Allikate tõlgendamine: kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas, muuseum ja arhiiv. <p>3. Eluolu</p> <ul style="list-style-type: none"> •Elu linnas ja maal •rahu ja sõja ajal eluolu, tegevusalad, elamud, rõivastus, toit, kultuur ja traditsioonid, nende muutumine ajas. <p>4. Ajaloosündmused ja ajaloolised isikud</p> <ul style="list-style-type: none"> •Ajaloosündmused ja silmapaistvad isikud kodukohas, Eestis, Euroopas ning maailmas õpetaja valikul. <p>Keisrinna Theodora, Muhamed, Olav Tryggvason, Jaroslav Tark, Sultan Saladin, Marco Polo, Jeanne d`Arc, Leonardo da Vinci, Martin Luther, Gustav II Adolfi, Forselius, Peeter Suur, Napoleon, Linkoln, Lydia Koidula, Nikolai II, Konstantin Päts, Hitler, Stalin, Lennart Meri</p>	<p>1. Muinasajast</p> <ul style="list-style-type: none"> •Aeg ja ajaarvamine, muinas- ja vanaaja periodiseerimine. •Ajalugu ja ajalooallikad. Allikmaterjalide tõlgendamine. •Muinasaja arengujärgud ja nende üldiseloomustus: kiviaja inimese tegevusalad, põlluharimine algus, loomade kodustamine, käsitöö areng, metallide kasutusele võtmine •Eesti muinasaja üldiseloomustus, Pulli, Kunda. <p>2. Vanad Idamaad</p> <ul style="list-style-type: none"> •Vanaaja sisu ja üldiseloomustus: ajalised piirid, looduslikud olud. •Vana-Egiptus, Egiptuse riigikorraldus. Thutmosis III, Ramses II, Tutankhamon; eluolu, religioon, kultuurisaavutused. •Mesopotaamia, sumerite linnriigid, leiutised (ratas, potikeder), Hammurabi seadused, eluolu, religioon, kultuurisaavutused. •Iisraeli ja Juuda riik, ainujumala usk, Vana Testament. <p>3. Vana-Kreeka</p> <ul style="list-style-type: none"> •Vanim kõrgkultuur Euroopas. Kreeka loodus ja rahvastik, Kreeka ja Mükene kultuur. Kreeka linnriigid. •Ühiskonnakorraldus ja kasvatus Ateenas ning Spartas. •Linnriikide nõrgenemine ja alistamine Makedooniale. •Aleksander Suure sõjaretk ning maailmariigi tekkimine. •Vana-Kreeka kultuur ja eluolu, kultuur ja religioon Hellase maailma ühendajana, olümpiamängud, religioon ja mütoloogia, Homeros kangelaseepika, ajalookirjutus, Herodotos, teater, kunst, arhitektuur (Ateena akropol), skulptuur, vaasimaal, hellenite igapäevaelu, hellenistlik

	<p>kultuur,</p> <ul style="list-style-type: none"> •Vana-Kreeka kultuuri tähtsus. <p>4.Vana-Rooma</p> <ul style="list-style-type: none"> •Rooma riigi tekkimine, looduslikud olud, Rooma linna tekkimine, kuningad, vabariigi algus, •Rooma vabariik, ühiskondlik korraldus, Rooma võimu laienemine Vahemere maades. <ul style="list-style-type: none"> •Hannibal • kodusõjad Roomas. Caesar, vabariigi lõpp. •Rooma keisririik, ühiskondlik korraldus. Augustus, Rooma impeerium ja selle lõhenemine. •Vana-Rooma kultuur, rahvas ja eluolu, Rooma kui impeeriumi keskus ja antiikaja suurlinn, kunst ja arhitektuur, avalikud mängud, Rooma õigus. •Ristiusu teke, Uus Testament.
--	---

5. KLASS

Õppetundide arv nädalas –1 ainetund, aastas – 35 ainetundi.

Õpitulemused

5 klassi lõpetaja

- saab aru
 - kuidas tekkisid Vana-Egiptus, Vana-Kreeka, Vana-Rooma, Vene riik, Bütsantsi keisririik, Frangi riik, Ameerika Ühendriigid;
 - mis muutused toimusid Rootsi ja Vene ajal Eesti võimukorralduses;
 - mis muutused toimusid Euroopa poliitilisel kaardil;
 - kuidas iseloomustada eluolu Euroopas;
 - millal toimus Saja-aastane sõda ja mis olid selle tulemused;
 - Esimese ja teisemaailmasõja põhjusi ja tagajärgi;
- kasutab
 - kontekstis ajaloo mõistet;
 - kasutab kontekstis mõisteid kaupmehed; meistrid, sellid, õpipoisid,Kaupmees Hans Bouwer maadeavastused, reformatsioon, protestandid, luteri usk, renessanss, humanism.

- oskab

- näidata kaardil riike;
- selgitada Eesti iseseisvumist;
- iseloostada kultuurisaavutusi;
- teha ajaloolise teksti põhjal ümberjutustust;
- täita kontuurkaarti;
- koostada ajalooliselt tõepärasest jutukest;
- vastata küsimustele;
- koostada teksti kohta küsimusi;
- tekstilähedaselt jutustada;
- koostada kava ja selle järgi jutustada;

Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
I. Aja mõõtmine. Ajaloollikad. Arheoloogia. Ajalooürik. Arhiivid ja muuseumid.(4 t)	Õpilane: -oskab kasutada aja mõistega seonduvaid sõnu ja fraase: muinasaeg, vanaaeg, sajand, aastatuhat, e.Kr., p.Kr. ; -teab antropogeneesi põhietappe -tunneb muinasaja inimese tegevusalasid; -tunneb kaarti (põlluharimise piirkonnad)	Kunst	„Keskkond ja jätkusuutlik areng”
II. Vanade asjade päve. Eelajalooline aeg. Mägilane Ötzi.(1 t)	Õpilane: -analüüsib skeemi, koostab järeldused; -sooritab arvestusliku töö; -koostab õpitud mõistetega ajaloolise sisuga lauseid.	Kunst	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet” „Väärtused ja kõlblus”
III. Vana-Egiptus. Ehitusmeister Imhotep. Vana-Egiptus.(1 t)	Õpilane: -kirjutab arutleva jutu (100 sõna) -töö atlasega: Egiptus, Niilus, Vahemeri, Giza püramiidid.	Geograafia Kunst	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”
I V. Vana-Kreeka. Kirjanik Aristophanes.(1t)	Õpilane: -oskab nimetada tähtsamaid Kreeka jumalaid ja kangelasi; -oskab kirjeldada linnriiklikku korraldust Ateena ja Sparta näitel.	Geograafia Kirjandus	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet” „Väärtused ja

			kõlblus”
VI. Vana-Rooma. Väejuht Julius Caesar. Elu Pompeis. Preestrinna Eumachia. Ristiusu teke. Jeesus Kristus.(3t)	Õpilane: -teab Rooma riigi tekkelugu (Romulus) ja oskab näidata kaardil Rooma riigi territooriumi laienemist; -teab, kes oli Caesar; -oskab seletada, kes oli Jeesus Kristus, mis oli tema õpetuse põhisisu; -töö kaardiga: Apenniini ps, Rooma, Tiberi jõgi, Vahemeri, Sitsiilia saar.	Kunst Geograafia	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet” „Väärtused ja kõlblus”
VII. Bütsantsi keisririik. Keisrinna Theodora.(1t)	Õpilane: -teab, et Konstantinoopol – kaubateede ristumispunkt, Riigi õitseng, Justinianuse koodeks, Keisrinna Theodora. Bütsantsi geograafiline asend; - töö kaardiga: Konstantinoopol, Egeuse meri, Must meri, Vahemeri, Väike-Aasia, Kreeka, Egiptus.	Kunst Geograafia	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”
VIII. Islami tekkimine. Prohvet Muhamed.(1t)	Õpilane: -kasutab kontekstis mõisteid Araabia, Muhamed, Koraan, Islam ja kristlus. Kaardil tuleks näidata nii kristluse kui ka islami leviala.	Geograafia	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet” „Väärtused ja kõlblus”
IX. Frangi riik. Rüütel Roland.(1t)	Õpilane: -teab Frangi riigi osatähtsust varakeskaegses ühiskonnas, Frangi riigi jagunemist; Frangi riigi geograafiline	Geograafia Kirjandus	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”

	asend (töö kaardiga).		
X. Viikingite retked. Norra kuningas Olav Tryggvason.(1t)	Õpilane: -teab, kes olid viikingid, oskab nimetada ja näidata kaardil viikingiretkede ja „varjaagide tee“ (töökaardiga)	Geograafia	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”
XI. Vana-Vene riik. Suurvürst Jaroslav Tark.(1t)	Õpilane: -teab Vana-Vene riigi sünni (paiknemine kaardil) -teab, kes oli Suurvürst Jaroslav Tark. Töö kaardiga: Vana-Vene riigi territoorium, Kiiev. Kordavalt „Varjaagide tee“. Targa tegevust Eesti aladel.	Geograafia Vene keel	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”
XII. Ristisõjad. Sultan Saladin.(1t)	Õpilane: -teab, missugused olid ristisõdade eesmärgid ja tulemused; Töö kaardiga. Õpilased jälgivad ristisõdijate teekondasid erinevate ristisõdade käigus.	Geograafia	„Kultuuriline identiteet „Väärtused ja kõlblus”
XIII. Reisid kaugetele maadele. Marco Polo(1t)	Õpilane: -teab, kes olid Kolumbus, Marco Polo.	Geograafia	„Kultuuriline identiteet
XI V. Eestlaste Muistne vabadusvõitlus. Kroonikakirjutaja Henrik. Eestlaste allajäämise põhjused Muistses vabadusvõitluses.(2t)	Õpilane: -teab kuidas elasid Muinaseestlased, millal oli Muistne vabadusvõitlus. Töö kaardiga: muinasmaakondade võrdlus tänapäeva Eesti haldusjaotusega.	Eesti keel	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”
XV. Saja-aastane sõda. Prantsusmaa rahvuskangelane Jeanne d` Arc.(1t)	Õpilane: -teab, millal toimus Saja-aastane sõda ja mis olid selle tulemused; -teab kes oli Jeanne d` Arc.	Kirjandus Geograafia	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”

XVI. Kaubandus ja linnad. Kaupmees Hans Bouwer.(1t)	Õpilane: -teab, millal ja kuidas tekkisid linnad,kuidas elati Liivimaa linnades; -oskab seletada tsunftikorda. Teab Hansa Liidu tähendust. Töö kaardiga: Eesti keskaegsete linnade märkimine kaardile, eraldi värviga tähistatakse Eesti hansalinnad.	Kunst	„Keskkond ja jätkusuutlik areng”
XVII. Kunst ja teadus. Leonardo Da Vivci(1t)	Õpilane: -teab Renessanss,Humanistid, kujutav kunst Leonardo da Vinci.	Kunst	„Teabekeskkond”
XVIII. Katolikukirikulõhenemine. Jutlustaja Martin Luther (1t)	Õpilane: -teab, kes oli Martin Luther; -oskab seletada järgmisi mõisteid: reformatsioon, vastureformatsioon, jesuiidid,ususõjad.	Kirjandus	„Kultuuriline identiteet „Väärtused ja kõlblus”
XIX. Hariduse levik. Kooliõpetaja Forselius(1t)	Õpilane: -oskab iseloomustada Rootsi aega Eestis ning mõistab Gustav II Adolphi ja Forseliuse tähtsust Eesti ajaloos.	Eesti keel	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”
XX. Venemaa tugevnemine. Tsaar Peeter Suur(1t)	Õpilane: -mõistab Põhjasõja tähtsust Eesti ajaloos.	Kirandus	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”
XXI.Prantsuse revolutsioon. Kuninganna Marie-Antonette. Prantsusmaa vallutused. Keiser Napoleon(1t)	Õpilane: -teab Suure Prantsuse revolutsiooni ning Napoleoni reformide põhjusi, tagajärgi ja mõju.	Geograafia	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”

XXII. Ameerika Ühendriigid. President Abraham Linkoln (1t)	Õpilane: -teab, kes oli Abraham Linkoln ja millal oli kodusõda.	Geograafia	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”
XXIII. Eestirahvuslikärkamisaeg. Luuletaja Lydia Koidula(1t)	Õpilane: -oskab iseloomustada Eesti ühiskonda 19. sajandi II poolel; -teab, kes oli Lydia Koidula .	Eesti keel Geograafia	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”
XXI V. Vene tsaaririigilõpp. Tsaar Nikolai II(1t)	Õpilane: -teab, kes oli Tsaar Nikolai II ja millal oli Esimene maailmasõda.		„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”
XX V. Eesti Vabariigiloomine. President Konstantin Päts (1t)	Õpilane: -teab, kes oli Konstantin Päts.	Eesti keel Geograafia	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”
XX VI. Teine maailmasõda. Diktaator Hitler . Kommunism Nõukogude Liidus. Diktaator Stalin.(2t)	Õpilane: -teab, kes olid Stalin, Mussolini, Hitler, Roosevelt; -oskab iseloomustada demokraatlikku, totalitaarset ja autoritaarset ühiskonda	Ühiskonna- õpetus	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet”
XX VI. Eesti taasiseseisvumine. President Lennart Meri (1t)	Õpilane: -oskab kirjeldada Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotamise protsessi.	Ühiskonna- õpetus	„Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet” „Väärtused ja kõlblus”
XX VII . Kordamine(3t)			

6. KLASS

Õppetundide arv nädalas –2 ainetundi, aastas – 70 ainetundi.

Õpitulemused**6 klassi lõpetaja**

- saab aru

-kes olid Thutmosis III, Ramses II, Tutanhamon, Hammurabi, Mooses ja Taavet, ning iseloomustab nende tegevust.

-kes olid Romulus, Hannibal, Caesar, Augustus ja Jeesus Kristus, ning iseloomustab nende tegevust.

- vanaaja kultuuri- ja teadussaavutusi: meditsiini, matemaatikat, astronoomiat, kirjandust, kujutavat kunsti, Egiptuse püramiide ja Babüloni rippaedu; teab, et esimesed kirjasüsteemid olid kiilkiri ja hieroglüüfkiri;

- Iisraelis tekkis monoteistlik religioon; selgitab, mis on Vana Testament;

-kes olid teab, kes olid Zeus, Herakles, Homeros, Herodotos, Perikles ja Aleksander Suur, ning iseloomustab nende tegevust.

- millal ja kuidas tekkisid linnad

- Vana-Kreeka tsivilisatsioon sai alguse Kreeta-Mükeene kultuurist;

- Vana-Kreeka ühiskonnakorraldust Ateena ja Sparta näitel ning võrdleb neid kirjelduse põhjal;

-Vana-Kreeka kultuuri ja eluolu iseloomulikke jooni järgmistes valdkondades: kirjandus, teater, religioon, kunst, sport;

- kasutab

-kontekstis mõisteid kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, varanduslik ebavõrdsus, sugukond, hõim; tsivilisatsioon, linnriik, vaarao, muumia, sfinks, tempel, püramiid, preester; polis, rahvakoosolek, akropol, agoraa, türann, aristokraatia, demokraatia, kodanik, ori, eepos, olümpiamängud, teater, tragöödia, komöödia, skulptuur, Trooja sõda, hellenid, tähestik; vabariik, foorum, kapitolium, Colosseum, patriits, plebei, konsul, senat, rahvatribuun, orjandus, amfiteater, gladiaator, leegion, kodusõda, kristlus, piibel, Rooma õigus, provints, Ida-Rooma, Lääne-Rooma, Kartaago, Konstantinoopol, ladina keel;

-millal toimus Kreeka-Pärsia sõjad ja mis olid selle tulemused

- oskab

- kirjeldada muinasaja inimese eluviisi ja tegevusalasid

- näita kaardil ja põhjendada, miks ja mis piirkondades sai alguse põlluharimine; Kreetat, Kreetat, Balkani poolsaart, Ateenat ja Spartat ning kirjeldab riigi laienemist hellenismi perioodil

- Eesti esimesed asustusala olid Pulli ja Kunda inimasula, ning näitab neid kaardil.

- selgitada Rooma riigikorda eri aegadel

Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
<p>I.Esiaeg(8 tund)</p> <p>Inimkonna ajaloo algus.Jääaeg ja nüüdisinimese teke.Muisted kütid, kalastajad ja korilased.Karajased põlluharijad ja karjakasvatavad.Inimesed suured asulad.Metallide kasutamine.Muinasaeg Eestis.</p>	<p>Oskab kasutada aja mõistega seonduvaid sõnu ja fraase: muinasaeg, vanaaeg, sajand, aastatuhat, e.Kr., p.Kr. Teab antropogeneesi põhietappe</p> <p>Tunneb muinasaja inimese tegevusalasid</p> <p>Tunneb kaarti (põlluharimise piirkonnad)</p> <p>Metallide kasutuselevõtuga kaasnevad muudatused inimese elus</p> <p>Pulli ja Kunda asulad kui Eesti vanimad</p> <p>Omab ettekujutust eestlaste päritolu küsimusest</p>	<p>Geograafia</p> <p>Eesti keel</p>	<p>„Tehnoloogia ja innovatsioon”</p>
<p>II. Muisted idamaad (22tundi)</p> <p>Mesopotaamia. Elu Sumeri linnas.Mesopotaamia suur riigid.Mesopotaamia jumalad ja kangelased.</p> <p>Vana Egiptus.Riik ja ühiskond.</p> <p>Elu pärast surma.Jumalad □ templid ja teadus. Varaode retked. Foinikia meresõitjad. Iisraeli rahvas Palestiinas. Israelilaste usk. Pärsia suurriik. Muistne India. India usk ja kultuur.Muistne Hiina.Hiina kultuur.</p>	<p>Teab, kus ja millal tekkisid Idamaade kõrgkultuurid, kaart (Mesopotaamia, Egiptus)</p> <p>Teab esimesi kirjasüsteeme (kiilkiri ja hieroglüüfkiri)</p> <p>Teab vanaaja riiklikku korraldust (Sumeri linnriigid, Egiptuse vaarao, Assüüria)</p> <p>Tunneb Egiptuse püramiidide tähendust (usk hauatagusesse ellu)</p> <p>Omab ettekujutust monoteistliku religiooni tekkimisest Iisraelis</p> <p>Teab, mis on Vana Testament.</p>	<p>Geograafia</p> <p>Eesti keel</p> <p>Kunst</p>	<p>„Kultuuriline identiteet”</p> <p>„Väärtused ja kõlblus”</p>

<p>III. Vana-Kreeka(20 tundi)</p> <p>Kreeka lossid ja linnad.Mükeene kultuur.</p> <p>Kreeka kangelased.Kreeka polised. Kreeka usk.</p> <p>Sparta riik.</p> <p>Võitlus pärslaste vastu.</p> <p>Ateena demokraatia.</p> <p>Ateena linn. Ateenlaste elu.Teater. Olümpia mängud.Filosofia ja teadus.Makedoonia riik ja Aleksander suure sõjaretk.Hellinism</p>	<p>Oskab nimetada tähtsamaid Kreeka jumalaid ja kangelasi</p> <p>Oskab kirjeldada linnriiklikku korraldust Ateena ja Sparta näitel</p> <p>Tunneb ühiskonnakorraldust demokraatlikus Ateenas (Perikles)</p> <p>Oskab nimetada tähtsamaid kultuurinähtusi (Homeros, olümpiamängud, teater, Ateena akropol, skulptuur)</p> <p>Tunneb Aleksander Suure osa ajaloos ja tema vallutusi (kaart)</p>	<p>Geograafia</p> <p>Kunst</p> <p>Eesti keel</p> <p>Kirjandus</p>	<p>„Kultuuriline identiteet”</p> <p>„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p> <p>„Tehnoloogia ja innovatsioon”</p> <p>„Väärtused ja kõlblus”</p>
<p>I V. Vana –Rooma (20 tundi)</p> <p>Etruskid. Rooma riigi tekkinime.</p> <p>Rooma vabariik.Rooma ja Kartaago.Roomast saab suurriik. Roomlaste usk ja eluolu. Kodusõjad ja vabariigi lõpp.Rooma keisriik.Rooma linn.Elu Rooma keisriigis.Rooma kultuur. Jeesus kristlus ja ristiusu tekkimine.</p> <p>Ristiusk ja Rooma riik.Constantinus Suur ja ristiusu võidukäik.</p>	<p>Teab Rooma riigi tekkelugu (Romulus) ja oskab näidata kaardil Rooma riigi territooriumi laienemist</p> <p>Oskab seletada Rooma riigikorda (konsul, senat, rahvatribuun)</p> <p>Oskab seletada Rooma riigi sõjaväe korraldust (leegion)</p> <p>Teab, kes oli Caesar</p> <p>Teab, kes oli Augustus ja milline oli tema võim</p> <p>Teab, mis osa oli orjandusel Rooma riigis (gladiaatorid, amfiteater)</p> <p>Oskab seletada, kes oli Jeesus Kristus, mis oli tema õpetuse põhissisu, miks toimusid kristlaste tagakiusamised, ristiusu legaliseerimine</p> <p>Constantinuse ajal</p> <p>Teab, kuidas ja millal jagunes Rooma riik</p> <p>Teab, mida tähendab mõiste “suur rahvasterändamine”</p> <p>Teab, milles seisnes viimase</p>	<p>Geograafia</p> <p>Eesti keel</p> <p>Kunst</p> <p>Kirjandus</p>	<p>„Kultuuriline identiteet”</p> <p>„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p> <p>„Tehnoloogia ja innovatsioon”</p> <p>„Väärtused ja kõlblus”</p>

Põhjapoolsed rahvad.Suur rahvaste rändamine ja Lääne –Rooma langus.	Lääne-Rooma keisri kukutamise tähendus (476.a.)		
---	---	--	--

1.8 Hindamise alused

Õpitulemuste kontrollimise ja hindamise vormid peaksid olema mitmekesised, sisaldama suulist ja kirjalikku küsitlust, tööd kaartide, dokumentide, allikmaterjali ja piltidega, referaadi ja uurimistöo koostamist, loovtööd ning arutluse kirjutamist. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle hindamist ja võrdlemist, katkendi põhjal vastamist, kommenteerimist ning usaldusväarsuse üle otsustamist. Üksikfaktide tundmisele tuleb eelistada olulisemate ajaloosündmuste ja nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid. Arutluse puhul hinnatakse vastavust teemale, ajastu ja teemakohaste faktide tundmist, analüüsi, võrdlemise ja seoste loomise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud hinnangute kaudu. Kolmandas kooliastmes sobivad kontrolliks ja hindamiseks nii avatud kui ka etteantud vastusega ülesanded.

Kirjalike kontrolltööde hindamine toimub protsendiskaala alusel:

90-100% punktisummast - hinne «5»

75-89% punktisummast - hinne «4»

50-74% punktisummast - hinne «3»

20-49% punktisummast - hinne «2»

Alla 20% punktisummast - hinne «1»

1.9 Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatöö tegemiseks mööblit ümber paigutada, on internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.
2. Kool võimaldab õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi (muuseumis, arhiivis, näitusel, raamatukogus) vähemalt kaks korda õppeaasta jooksul.
3. Kool võimaldab kasutada ainekava eesmärke toetavaid õppematerjale ja -vahendeid: ajalooatlased, kontuur- ja seinakaardid, allikakogumikud, käsiraamatud, elulooraamatud ja teabekirjandus, auvised, digitaliseeritud andmebaasid ja arhiivid, illustratiivne pildimaterjal (fotod, karikatuurid) ning IKT-põhised õppematerjalid

Kasutatav õppematerjal

1. Milvi-Martina Piir. Inimesed ajas. Ajalooõpik 5. klassile, I–II osa. AS BIT 2008–2009.
2. Milvi-Martina Piir. Inimesed ajas. Töövihik 5. klassile, I–II osa. AS BIT 2009.
3. Ajaloo atlas põhikoolile. REGIO 2000.
4. История древнего мира. Учебник для 6 класса. Часть I
Майт Кыйв, Милви Мартина Пийр 2012
5. История древнего мира. Учебник для 6 класса. Часть I I
Майт Кыйв, Милви Мартина Пийр 2012
6. История древнего мира. Рабочая тетрадь для 6 класса. Часть I : Часть I I
Милви Мартина Пийр, Майт Кыйв 2011
7. Ajaloo atlas põhikoolile. REGIO 2000.
11. Атлас истории Эстонии Айвар Крийска и др. 2009

III KOOLIASTE

1.1 Ainevaldkonna pädevuse määratlemine ning lõpetajate oodatavad pädevused

Põhikooli lõpetaja:

- iseloomustab ajaloo põhietappe näidete kaudu;
- mõistab eri ajastute kultuuripanust ning iseloomustab tähtsamaid ajaloosündmusi, isikuid ja kultuurinähtusi;
- võrdleb ajaloosündmusi ja -nähtusi, leiab sarnasusi ja erinevusi, toob esile põhjusi ja tagajärgi, arutleb märksõnade/küsimuste toel, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- teab Eesti ühiskonna arengujärke ja tähtsamaid ajaloosündmusi, seostab kodukoha, Eesti ja Euroopa ajalugu maailma ajalooga ning saab aru, et ajaloosündmusi võib tõlgendada mitmeti;
- töötab mitmesuguste ajalooallikatega, kommenteerib ja hindab neid kriitiliselt;
- otsib, analüüsib ja kasutab ajalooinfot, koostab kava ja mõistekaarti, ajalooreferaati ja lühiuurimust, esitleb seda suuliselt ja kirjalikult ning IKT vahendeid kasutades;
- töötab kaardiga ja koostab lihtsamaid skeeme;
- asetab end minevikus elanud inimese olukorda;

1.2 Ainevaldkonna õppeained ja maht - tundide jagunemine õppeaineti ja kooliastmeti/õppeaine jagunemine kursusteks, kohustuslike ja valikkursuste loendid ja mahud

Ajalooõpetusel on kronoloogiline, poliitiline, majanduslik, sotsiaalne, kultuuriline ja ideede dimensioon. Põhikoolis tähtsustatakse õpilasele jõukohast, inimesekeskset ajalookäsitlust, eluolu ja kultuuri teiste ajalooõpetuse dimensioonide ees. Maailma ajalugu käsitletakse valitud teemade kaudu, millega ei taotleta ajalooperioodidest tervikpildi kujunemist. Tähtis on luua sild mineviku ja nüüdisaja ajaloosündmuste ja -nähtuste vahel ning kujundada arusaam, et minevikku pöördumata on raske mõista tänapäeva, nt kriisikollete olemust ning paljusid Eesti ajaloo probleeme.

Ajaloo mõistmisele aitavad kaasa ekskursioonid, õppekäigud, ajaloo- ja ilukirjandus, teater ja kino, meedia, internet, erinevad inimesed ning paigad. Seda kogemust koolis õpituga ühendades kujuneb õpilasel arusaam ajaloost. Õpilaste maailmapilti rikastab ainetevaheline integratsioon ning lähedaste teemade lõimitud käsitlemine, lähtudes erinevatest aspektidest.

1.3 Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Alates 7.klassist on ajalooõpetuse temaatiline ülesehitus kronoloogiline. Tähtis on võimaldada õpilasele vastavalt tema arengutasemele õpitava seostamist varasemate eelteadmiste ning kogemustega. Ajaloo õppeaine kuulub sotsiaalsainete valdkonda (ajalugu, inimeseõpetus, keskkonnaõpetus jne).

Sotsiaalsainetes käsitletakse inimese ja ühiskonna toimimist minevikus ja tänapäeval. Valdkonnal on ühised üldeesmärgid kujundada terviklikku isiksust, väärtusi (vabadus, inimväärikus, võrdõiguslikkus, ausus, hoolivus, õiglus, isamaalus, lugupidamine enese ja teiste ja keskkonna vastu), arusaama kultuurilisest mitmekesisusest ja demokraatia tähtsusest. Nende üldeesmärkide lõimumine toimub ka õppekava läbivate teemade raames. Lõiming teiste ainevaldkondade õppeainetega võimaldab muuta õppetööd efektiivsemaks, mitmekülgsemaks ja loovamaks. Sotsiaalsained on teiste ainevaldkondadega seotud valdkonnapädevuste kujundamise kaudu. Nii eeldab ajaloo õppeaine lugemise ja teksti

mõistmise oskust ning oskust informatsiooni hankida. Ajaloo õppimisel on oluline tugineda matemaatika kaudu kujundatavatele oskustele, näiteks ajaarvamine, aja ja raha planeerimine, matemaatiline kirjaoskus, arvandmete esitamine ja tõlgendamine. Ajalooõpetuse seisukohalt on oluline teada, et loodusainete ainevaldkonna lähenemisviisi aluseks on uurimisoskuse kujundamine. Puutepunktiks ajaloo ja loodusainete vahel on ka looduskeskkonna ja geograafilise asendi mõju inimühiskonna arengus.

1.4 Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Kultuuri- ja väärtuspädevus

Õpilane:

- kujuneb huvi looduse vastu;
- tunneb huvi oma rahva vastu;

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Õpilane:

- arendab kriitilist ja loovat mõtlemist;
- õpib eesmärgistatult vaatlema;

Enesemääratluspädevus

Õpilane:

- suudab mõista ja hinnata iseennast;

Õpipädevus

Õpilane:

- leiab loodusteaduslikku infot;
- oskab teha katsed või vaatlust;

Suhtluspädevus

Õpilane:

- õpib mõistma, kirjutama ja edastama teavet erineval viisil (tekst, tabel, diagramm);
- väljendab ennast selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- tunneb viisakuse reegleid suhtlumisel;
- oskab analüüsida, infot hankida j kriitiliselt hinnata;

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus

Õpilane:

- suudab kasutada erinevaid ülesandeid lahendades matemaatikale omast keelt;
- tutvub tehnika ja tootmise arengu seostega ühiskonna muutumise vältel;
- õpib hindama tehnoloogia rakendamisega kaasnevat võimalusi ja ohte;
- mõistab tehnoloogia nüüdisaegseid arengusuundi ning tehnoloogia ja teaduse omavahelisi seoseid.

Ettevõtlikkuspädevus

Õpilane:

- tutvub erinevate elukutsetega, mis on seotud loodusega;
- töötab nii paaris kui ka rühmas;

Digipädevus

Õpilane

- Oskab leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväarsust
- kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnast nii õppimisel suutlikkus,
- osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel;

- kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades;
- olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti;
- järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

1.5 Õppeainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Keel ja kirjandus

Õpilane:

- loeb ja mõistab erinevaid tekste;
- suudab väljendada ennast selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;

Matemaatika

Õpilane:

- tõlgendab andmeid (graafikud, tabelid, diagrammid);
- planeerib ressursside (aeg, raha) kulu, omab matemaatilist kirjaoskust, üldist matemaatikapädevust;
- esitleb ja tõlgendab arvandmeid (graafikud, tabelid, diagrammid); oskab probleeme püstitada;
- on võimeline sobivaid lahendusstrateegiaid leidma ja rakendama ning lahendusideid analüüsima ja tulemuste toesust kontrollima;
- oskab loogiliselt arutleda, põhjendada, tõestada ning väärtustada matemaatilist käsitlust kui analüüsimeetodit.

Võõrkeeled

Õpilane:

- kasutab tunnis võõrsõnu;
- kasutab erinevaid võõrkeelseid teatmeallikaid;
- omab teadmisi erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest;
- mõistab oma ja teiste kultuuride erinevust;
- suhtleb mitmekultuurilises ühiskonnas;
- valdab võõrkeeli.

Kunstiained

Õpilane:

- mõistab kunsti tähtsust;
- käib näitusel;
- käsitleb Eesti, Euroopa ja erinevate maailma rahvaste kultuuri teemad;
- mõistab esteetilise ja kultuuri arengu väärtust.

Kehaline kasvatus

Õpilane:

- jälgib hügieeninõudeid ja ohutusreegleid;
- kirjeldab spordi tegutsemise tähtsust elus;
- mõistab kehalise aktiivsuse tähtsust;
- osaleb erinevatel spordivõistlustel;

Sotsiaalsained

Õpilane:

- teab, kuidas käituda: olla viisakas, sõbralik ja ettevaatlik;
- tunneb sotsialiseerivaid tegureid;

Tehnoloogia

Õpilane:

- omab ja rakendab teadmised kaasaegses tehnoloogias;
- tunneb ameteid ja elukutseid erinevates ühiskondades;
- teab tehnoloogiatega seotud ohte;
- kasutab tehnilisi vahendeid;
- tunneb tänapäeva tehnoloogia arengusuunad.

Muusika

Õpilane:

- tunneb erinevaid muusika stile.

Loodustained

Õpilane:

- mõistab geograafilise asendi ja looduskeskkonna mõju inimühiskonna arengule;
- tunneb majanduse ressursse
- märgib globaalprobleeme, ja suudab teoreetiliselt lahenduse viise pakkuda;
- väärtustab loodushoidliku eluviisi.

1.6 Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Läbiv teema	Õpilasel kujundavad oskused ja teadmised	Meetod
<u>1.Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet</u>	<ul style="list-style-type: none"> • toetada õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks; 	<ul style="list-style-type: none"> • töö õpikuga; • ilukirjanduse lugemine • esitlus; • õppeekskursioon; • vestlus; • kaarditöö • piltide analüüs
<u>2.Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</u>	<ul style="list-style-type: none"> • arendada oskusi iseseisvaks õppimiseks; • arendada abstraktset ja loogilist mõtlemist; • hinnata oma kognitiivseid võimeid; • arendada oskusi õppimises, suhtlemises, koostöös ja otsustes; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus; • projekt; • harjutused, in- harjutused; • õppekäigud; • rollimängud; • arutelu; • mõistekaardi koostamine
<u>3.Teabekeskond</u>	<ul style="list-style-type: none"> • mõista vahetu ja vahendatud sarnasusi ning erinevusi; • valida sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest; • määrata oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet; • arendada kriitilise teabeanalüüsi oskust; • analüüsida meedia rolle ühiskonnas. 	<ul style="list-style-type: none"> • info otsimine arvuti abil • allika analüüs • arutelu • filmi vaatamine • rühmatöö • töö dokumentidega • referaadi koostamine • kodune ülesanne (intervjuu,kuuldemäng)

<p><u>4.Tehnoloogia ja innovatsioon</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • omandada teadmisi tehnoloogiaste toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades; • mõista tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus; • aru saada tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest; • mõista ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes; • kasutada info- ja kommunikatsioon-tehnoloogiat (IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks; • arendada loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet, rakendades erinevates projektides uuendusideid. 	<ul style="list-style-type: none"> • info otsimine arvuti abil • piltide analüüs • lugemine • esitlus • töö dokumentidega • referaadi koostamine • uurimistööst teostamine • diskussioon
<p><u>5.Tervis ja ohutus</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • mõista optimaalse füüsilise ja vaimse tervise tähtsust; • aru saada, kuidas tervislik eluviis aitab sotsialiseeruda; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus • arutelu • lugemine • rühmatöö • esitlus
<p><u>6.Keskkond ja jätkusuutlik areng</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • aru saada üksikisiku vastutusest oma tegevuse eest; • mõista teaduse ja tehnoloogia poolt loodusele avalduvat mõju; • mõista tehnoloogia arengut ja sellega seotud ohte tunda huvi osalemist erilistes ühendustes vastu. 	<ul style="list-style-type: none"> • kaarditöö • arutelu • vestlus
<p><u>7.Väärtused ja kõlblus</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunnustada väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid; • analüüsida süstemaatiliselt kõlbelisi norme ja väärtusi; • arutleda üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma; • osaleda kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima; • reflekteerida nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbeliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi. 	<ul style="list-style-type: none"> • allikaanalüüs • mõistekaardi koostamine • rühmatöö • ilukirjanduse lugemine • esitlus

<u>8. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</u>	<ul style="list-style-type: none"> • tunda ja kasutada oma kodanikuõigusi; • aktiivselt osaleda riigi poliitilises ja sotsiaalses elus; • tunda ühiskondades ja keskkondades kehtivaid käitumisreegleid; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus • allikaanalüüs • arutelu • lugemine • essee kirjutamine • diskussioon • loeng
--	---	--

1.7 Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Keskaeg ja varauusaeg (7. Klass)

Maailm keskajal 476–1492

Maailm varauusajal 1492–1600

Uusaeg (8.klass)

Maailm 1600–1815

Maailm 1815–1918

Lähiajalugu (9.klass)

1. Maailm kahe maailmasõja vahel 1918–1939

2. Teine maailmasõda 1939–1945

3. Maailm pärast Teist maailmasõda 1945–2000

7.klass	8.klass	9. klass
<p>1. Maailm keskajal 476–1492 Keskaja koht maailma ajaloos Keskaja ühiskonna üldiseloostus. Keskaja periodiseering, ühiskonnakorraldus, läänikord, eluolu ja maailmapilt.</p> <p>Kirik ja kultuur keskajal Ristiusu õpetuse alused, kiriku osa ühiskonnas, ristisõjad, keskaja ülikoolid ja teadus, romaani ja gooti stiil.</p> <p>Frangi riik Frangi riigi teke, riik Karl Suure ajal, Frangi riigi jagunemine, kolm tuumikala: Itaalia, Prantsusmaa ja Saksamaa.</p> <p>Araablased Araabia ühiskond, Muhamed. Islam, araabia kultuur ja selle mõju Euroopale.</p> <p>Bütsants Bütsantsi tugevuse põhjused, Justinianus I. Vana-Vene riik.</p> <p>Linnad ja kaubandus Linnade teke ja eluolu, linnade valitsemine. Tsunftikord. Hansakaubandus Põhja-Euroopas.</p> <p>Põhja-Euroopa Skandinaavia eluviis ja ühiskond, viikingite retked.</p> <p>Eesti muinasaja lõpusajanditel ja keskajal Muinasmaakonnad ja eluolu muinasaja lõpus. Muistne vabadusvõitlus ja ristiusustamine. Keskaegse ühiskonna struktuur ja valitsemine, Liivi Ordu. Linnad.</p> <p>Keskaja ühiskond Saksamaa, Inglismaa ja Prantsusmaa näitel Saksa-Rooma keisririik. Parlamendi kujunemine Inglismaal. Prantsusmaa ühendamine. Eluolu keskajal.</p>	<p>1. Maailm 1600–1815 Uusaja ühiskonna põhijooned Euroopas Absolutismi kujunemine, Louis XIV. Inglise kodusõda ja restauratsioon. Inglismaa ja Prantsusmaa. Valgustusfilosoofia. 18. sajandi valgustatud absolutism Preisimaa näitel, Friedrich II. Valgustatud absolutism Venemaa näitel, Katariina II.</p> <p>Eesti Rootsi ja Vene riigi koosseisus Halduskorraldus, valitsemine: keskvõim ja aadli omavalitsus, Balti erikord. Põhjasõda, Peeter I. Eesti talurahvas 17. ja 18. sajandil. Muutused majanduses ja poliitikas. Vaimuelu (religioon, haridus, kirjasõna).</p> <p>USA iseseisvumine Inglise kolooniad Põhja-Ameerikas. Iseseisvussõda. USA riiklik korraldus.</p> <p>Prantsuse revolutsioon ja Napoleoni ajastu Prantsuse revolutsiooni põhjused ja kulg, Napoleoni reformid. Revolutsiooni mõju elu-olule ja kultuurile. Prantsuse revolutsiooni ja Napoleoni sõdade tähtsus Euroopa ajaloos.</p> <p>Kultuur Barokk, klassitsism.</p> <p>2. Maailm 1815-1918 Industriaalühiskonna kujunemine 4 tundi Tööstuslik pööre, tehnilised leiutused. Vabrikutootmine. Linnastumine, industriaalühiskonna sotsiaalne pale.</p>	<p>1. Maailm kahe maailmasõja vahel 1918–1939 Rahvusvaheline olukord Pariisi rahukonverents, poliitiline kaart pärast Esimest maailmasõda, Rahvasteliidu tegevus ja mõju, sõjakollete kujunemine Aasias ja Euroopas.</p> <p>Maailmamajandus Ülemaailmse majanduskriisi põhjused, olemus ja tagajärjed.</p> <p>Demokraatia ja diktatuurid 1920.–1930. aastail Demokraatia laienemine, demokraatlikud ja mittedemokraatlikud liikumised, demokraatia ja diktatuuri põhijooned, demokraatia Ameerika Ühendriikide näitel, autoritarism Itaalia näitel, totalitarism NSV Liidu ja Saksamaa näitel.</p> <p>Eesti Vabariik Vabadussõda, Asutav Kogu, maareform ja põhiseadus, demokraatliku parlamentarismi aastad, 1. detsember 1924 vaikiv ajastu ja selle ajastu põhiseadused, majandus, kultuur ja eluolu, välispoliitika.</p> <p>Kultuur ja eluolu kahe maailmasõja vahel Uued kultuurinähtused, teadus, tehnika areng, aatomiuuringud, auto ja lennuk, raadio, kino ja film, kirjandus ja kunst, uued propagandavahendid, naine ja ühiskondlik elu.</p> <p>2. Teine maailmasõda 1939–1945 tundi Rahvusvaheline olukord Lääneriikide järeleandmised Saksamaale. München. MRP.</p> <p>Sõjategevuse üldiseloostus Sõja algus ja lõpp, sõdivad pooled, rinded, holokaust, Teherani, Jalta ja Potsdami konverentsid. F. D. Roosevelt, J. Stalin, W. Churchill, ÜRO asutamine.</p> <p>Eesti Teise maailmasõja ajal</p>

<p>2. Maailm varauusajal 1492–1600</p> <p>Ühiskond varauusajal Uue maailmapildi kujunemine: tehnoloogia areng, majandussuhted, humanism. Kujutatav kunst, Leonardo da Vinci.</p> <p>Suured maadeavastused Ameerika avastamine. Maadeavastuste tähendus Euroopale ja Euroopa mõju avastatud maades.</p> <p>Reformatsioon Reformatsioon Saksamaal ja Martin Luther. Protestantism.</p> <p>Eesti 16. sajandil Haldusjaotus ja linnad. Reformatsioon. Liivi sõja põhjused ja tulemused.</p>	<p>19. sajandi poliitilised õpetused.</p> <p>Rahvuslus ja rahvusriigid Rahvusluse kasv Euroopas. Rahvusriigi loomine Saksamaa näitel, Saksa keisririik.</p> <p>Eesti 19. sajandil ja 20. sajandi algul Vene impeeriumi äärealade poliitika. XIX sajandi talurahvaseadused. Usuvahetusliikumine ja väljarändamine. Rahvuslik ärkamine, selle eeldused, liidrid ja üritused. Venestusaeg, 1905. aasta revolutsiooni tagajärjed.</p> <p>Esimene maailmasõda Uue jõudude vahekorra kujunemine Euroopas. Sõja põhjused, kulg ja tagajärjed. 1917. aasta revolutsioonid Venemaal ja Eestis. Maailmasõja mõju Eestile. Eesti iseseisvumine: autonoomiast Vabadussõjani.</p> <p>Kultuur 19. sajandil ja 20. sajandi algul Teadus ja tehnika. Eluolu, ajakirjandus, seltsiliikumine</p>	<p>Baaside ajastu, iseseisvuse kaotamine, juuniküüditamine, sõjategevus Eesti territooriumil, Nõukogude ja Saksa okupatsioon, eestlased Saksa ja Nõukogude sõjaväes, soomepoisid, iseseisvuse taastamise katse, massiline pagemine Eestist.</p> <p>Maailm pärast Teist maailmasõda 1945–2000</p> <p>Külm sõda Kahepooluselise maailma kujunemine: Trumani doktriin, Marshalli plaan, Berliini blokaad ja Saksamaa lõhestamine, külma sõja põhijooned ja avaldumisvormid, kriisid ja sõjad: Kuuba kriis, Berliini müür, Vietnami sõda.</p> <p>Läänemaailm USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel USA ühiskond: sisepoliitika, ühiskondlikud liikumised, välispoliitika. Saksamaa Liitvabariigi majanduse areng. Ida- ja Lääne-Saksamaa suhted.</p> <p>Kommunistlikud riigid Kommunistliku süsteemi teke, kommunistlike riikide poliitika ja majanduse iseloomulikud jooned. NSV Liit, stalinism, sula, stagnatsioon. Hiina RV: Mao Zedong, kommunistlikud ümberkujundused, HRV välissuhted, liberaliseerimine, Deng Xiaoping.</p> <p>Eesti Nõukogude okupatsiooni all Piiride muutumine, repressioonid, EKP KK VIII pleenum, vastupanu-liikumine kollektiviseerimine, industrialiseerimine, poliitiline juhtimine, kultuur ja eluolu.</p> <p>Kommunistliku süsteemi lagunemine <i>Perestroika</i> ja <i>glasnost</i>, Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Saksamaa ühinemine.</p> <p>Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine Laulev revolutsioon, Balti kett, põhiseadusliku korra taastamine.</p>
--	--	---

		<p>Maailm alates 1990. aastaist, üldülevaade Euroopa Liidu laienemine, NATO laienemine, uued vastasseisud. Kultuur ja eluolu 20. sajandi teisel poolel Teaduse ja tehnika areng, aatomiuuringud, infotehnoloogia, massikultuur, naine ja ühiskondlik elu, muutused mentaliteedis.</p>
--	--	--

Õppetegevused

7.-9. klassis jätkub Eesti ja maailma ajaloo õppimine. Eesti ajalugu tuleb õpetada integreerituna maailma ajaloo kursuse raames. Erilist rõhku tuleks siiski panna Eesti ajaloo teemade käsitlemisele, kasutades selleks ka paralleelide tõmbamist Euroopa ja maailma ajalooga. Kuna tegemist on väga mahuka perioodiga, mis hõlmab keerukaid sündmusi ja protsesse, siis on tähtis organiseerida õppetegevust nii, et õpilasel ei kaoks huvi ajaloo vastu.

Kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: vestlus, diskussioon, väitlused, projektõpe, loovülesande, kava, ajajoone, skeemi ja plaani, õpimapi koostamine, rolli- ja otsustusmängud, praktilised ja uurimistööd (nt töö allikate ja kaardiga, töölehe ja kontuurkaardi täitmine, arutluse kirjutamine, infootsing teabeallikatest ja infoanalüüs), tegevuspõhine õpe (nt dramatiseeringud, mudelite ja makettide valmistamine).

1.8. Hindamise alused

Õpitulemuste kontrollimise ja hindamise vormid peaksid olema mitmekesised, sisaldama suulist ja kirjalikku küsitlust, tööd kaartide, dokumentide, allikmaterjali ja piltidega, referaadi ja uurimistöö koostamist, loovtööd ning arutluse kirjutamist. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle hindamist ja võrdlemist, katkendi põhjal vastamist, kommenteerimist ning usaldusväärse üle otsustamist. Üksikfaktide tundmisele tuleb eelistada olulisemate ajaloosündmuste ja nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid. Arutluse puhul hinnatakse vastavust teemale, ajastu ja teemakohaste faktide tundmist, analüüsi, võrdlemise ja seoste loomise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud hinnangute kaudu. Kolmandas kooliastmes sobivad kontrolliks ja hindamiseks nii avatud kui ka etteantud vastusega ülesanded.

- Arvestuslikud hinded: test (sh kaart);
 - loovtööd
 - referaat (vabatahtlik, aga arvestuslik)
 - uurimistöö
- Protsessihinded:
 - suulised vastused tunnis
 - töövihikuülesanded
 - iseseisev töö õpikuga
 - rühmatöö tunnis

- 1) selgitab ning kirjeldab mõistete sisu ja omavahelisi seoseid;
- 2) selgitab oma arvamusi, hinnanguid, seisukohti ja suhtumisi, seostades neid omandatud teadmistega;
- 3) eristab, rühmitab, võrdleb ja analüüsib olukordi, seisundeid, tegevusi ning tunnuseid lähtuvalt õpitulemustest;
- 4) demonstreerib faktide, mõistete ning seaduspärasuste tundmist lähtuvalt õpiülesannete sisust.

Praktiliste ülesannete puhul õpilane:

- 1) rakendab teoreetilisi teadmisi praktiliselt õpituatsioon;is;
- 2) demonstreerib õpitulemustes määratud oskusi õpituatsioon;is;
- 3) kirjeldab õpitulemustes määratud teadmiste ja oskuste rakendamist igapäevaelus.

Hinded viiepallisüsteemis

Hindega «5» («väga hea») hinnatakse suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust (edaspidi õpitulemus), kui see on täiel määral õppekava nõuetele vastav. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «5», kui õpilane on saanud 90–100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega «4» («hea») hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «4», kui õpilane on saanud 75–89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega «3» («rahuldav») hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «3», kui õpilane on saanud 50–74% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega «2» («puudulik») hinnatakse õpitulemust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «2», kui õpilane on saanud 20–49% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega «1» («nõrk») hinnatakse õpitulemust, kui see ei vasta õppekava nõuetele. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «1», kui õpilane on saanud 0–19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

1.9 Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatöö tegemiseks mööblit ümber paigutada, on internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.
2. Kool võimaldab õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi (muuseumis, arhiivis, näitusel, raamatukogus) vähemalt kaks korda õppeaasta jooksul.
3. Kool võimaldab kasutada ainekava eesmäärke toetavaid õppematerjale ja -vahendeid: ajalooatlased, kontuur- ja seinakaardid, allikakogumikud, käsiraamatud, elulooraamatud ja teabekirjandus, auvised, digitaliseeritud andmebaasid ja arhiivid, illustratiivne pildimaterjal (fotod, karikatuurid) ning IKT-põhised õppematerjalid

7. KLASS

Õppetundide arv nädalas –2, aastas – 70

Õpitulemused**7 klassi lõpetaja**

- saab aru
 - ✓ ristsõdade eesmärkudest ja tulemustest;
 - ✓ kuidas kujunes Bütsantsi riik ning tekkis Vana-Vene riik;
 - ✓ kuidas mõjutasid varauusaegset ühiskonda maadeavastused, tehnoloogia areng ja reformatsioon;
 - ✓ kes olid Karl Suur ja Justinianus I ning iseloomustab nende tegevust;
 - ✓ Liivi sõja põhjustest ja tagajärgedest;
 - ✓ kes olid Kolumbus, Martin Luther ja Leonardo da Vinci ning iseloomustab nende tegevust;
 - ✓ kes olid viikingid, oskab nimetada ja näidata kardil viikingiretkede põhisuundi;
 - ✓ millal ja kuidas tekkisid linnad;
 - ✓ millal toimus Saja-aastane sõda ja mis olid selle tulemused.

- kasutab
 - ✓ kontekstis mõisteid paavst, patriarh, piiskop, preester, munk, nunn, senjäär, vasall, feodaal, pärisori, Inglise parlament, raad, tsunft, gild, Hansa Liit, Mõõgavendade Ordu, Liivi Ordu, romaani stiil, gooti stiil, koraan, Muhamed, mošee, Meka;
 - ✓ kasutab kontekstis mõisteid maadeavastused, reformatsioon, protestandid, luteri usk, renessanss, humanism.

- oskab
 - ✓ seletada järgmisi mõisteid: senjäär, vasall, feood, talupoeg, ketserid, inkvisitsioon, Inglise parlament, Jumal, saatan, paradiis, põrgu, patt, Mõõgavendade ordu, Ümera lahing;
 - ✓ iseloomustada läänikorda, naturaalmajandust, talupoegade koormisi, feodaalide elulaadi;
 - ✓ iseloomustada keskaja inimese maailmapilti;
 - ✓ iseloomustada romaani ja gooti stiili;
 - ✓ iseloomustada läänikorda, naturaalmajandust, talupoegade koormisi, feodaalide elulaadi;
 - ✓ nimetada Eesti muinasmaakondi ja suuremaid linnuseid, iseloomustab eestlaste eluolu muinasaja lõpul, Eesti ristiusustamist ja muistset vabadusvõitlust;
 - ✓ iseloomustada läänikorda, feodaalset hierarhiat, seisuslikku ühiskonda, naturaalmajandust, talupoegade ja feodaalide elulaadi; kiriku osa keskaja ühiskonnas ning kultuuripärandi säilitajana ja maailmapildi kujundajana;
 - ✓ iseloomustada keskaegse linna eluolu;
 - ✓ iseloomustada Frangi riigi osatähtsust varakeskaegses ühiskonnas ja Frangi riigi jagunemist;
 - ✓ iseloomustada araabia kultuuri ja selle mõju Euroopale, näitab kaardil araablaste vallutusi;
 - ✓ iseloomustada Eesti arengut 16. sajandil, majanduse ja linnade arengut ning reformatsiooni mõju;
 - ✓ seletada tsunftikorda.

Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
<p>1. Maailm keskajal 476–1492 (50 tundi) Keskaja koht maailma ajaloos (4t) Kirik ja kultuur keskajal (8t) Frangi riik (5t) Araablased (4t) Bütsants (5t) Linnad ja kaubandus (7t) Põhja-Euroopa ja Eesti (2t) Eesti muinasaja lõpusajanditel ja keskajal (9t) Keskaja ühiskond Saksamaa, Inglismaa ja Prantsusmaa näitel (6t)</p>	<p>Õpilane: 1) iseloomustab läänikorda, feodaalset hierarhiat, seisuslikku ühiskonda, naturaalmajandust, talupoegade ja feodaalide elulaadi, kiriku osa keskaja ühiskonnas kultuuripärandi säilitajana ja maailmapildi kujundajana; teab, kuhu tekkisid keskaegsed linnad; iseloomustab keskaegse linna eluolu; 2) iseloomustab Frangi riigi osatähtsust varakeskaegses ühiskonnas ja Frangi riigi jagunemist; 3) iseloomustab araabia kultuuri ja selle mõju Euroopale, näitab kaardil araablaste vallutusi; 4) kirjeldab viikingite elu, nimetab ja näitab kaardil nende retkede põhisuundi; 5) toob esile ristsõdade eesmärgid ja tulemused; 6) nimetab Eesti muinasmaakondi ning suuremaid linnuseid, iseloomustab eestlaste eluolu muinasaja lõpul, Eesti ristiustamist ja muistset vabadusvõitlust; 7) teab, kuidas kujunes Bütsantsi riik ning tekkis Vana-Vene riik; 8) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>paavst, patriarh, piiskop, preester, munk, nunn, senjäär, vasall, feodaal, pärisori, Englise parlament, raad, tsunft, gild, Hansa Liit, Mõõgavendade Ordu, Liivi Ordu, romaani stiil, gooti stiil, koraan, mošee, Meka</i>; 9) teab, kes olid järgmised isikud ja iseloomustab nende tegevust: Karl Suur, Justinianus I, Muhamed.</p>	<p>Vene keel: isiku- ja kohanime õigekiri, suur algustäht; Kirjandus: muistne vabadusvõitlus; Võõrkeel: sõnavara täienemine mitmesuguste infoallikatega töötamisel; kohanime õigekiri ja hääldamine; Geograafia: informatsiooni leidmine kaardilt, araablaste vallutused, viikingite retked, Eesti haldusjaotus; Kunst: kirik kui sakraalehtis, kaardipildi kujundamine; Matemaatika: ajaarvamine.</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng Kodanikualgatus ja kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Väärtused ja kõlblus</p>
<p>2. Maailm varauusajal (1492–1600) (20 tundi) Ühiskond varauusajal (5t)</p>	<p>Õpilane: 1) teab, kuidas mõjutasid varauusaegset ühiskonda maadeavastused, tehnoloogia areng ja reformatsioon;</p>	<p>Vene keel: isiku- ja kohanime õigekiri; Kirjandus: Liivi</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng Kodanikualgatus ja</p>

<p>Suured maadeavastused (5t)</p> <p>Reformatsioon (5t)</p> <p>Eesti 16. sajandil (5t)</p>	<p>2) iseloomustab Eesti arengut 16. sajandil, majanduse ja linnade arengut ning reformatsiooni mõju;</p> <p>3) seletab Liivi sõja põhjusi ja tagajärgi;</p> <p>4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>maadeavastused, reformatsioon, protestandid, luteri usk, renessanss, humanism</i>;</p> <p>5) teab, kes olid järgmised isikud ja iseloomustab nende tegevust: Kolumbus, Martin Luther, Leonardo da Vinci.</p>	<p>sõda;</p> <p>Võõrkeel: sõnavara täienemine mitmesuguste infoallikatega töötamisel; kohanimede õigekiri ja hääldamine;</p> <p>Geograafia: informatsiooni leidmine kaardilt, maadeavastused, Eesti haldusjaotus 16. sajandil;</p> <p>Bioloogia: uued taimed seoses maadeavastustega;</p> <p>Kunst: Leonardo da Vinci.</p>	<p>kultuuriline identiteet</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Väärtused ja kõlblus</p>
--	---	--	---

Õppetegevused

Võimaluse korral korraldatakse õppekäike, ekskursioone ning õppetunde muuseumis ja arhiivis. Selleks on Eesti muinas- ja keskaja õppimiseks palju võimalusi. Õppekäigud ning ekskursioonid ajaloolises keskkonnas tekitavad suuremat huvi kodukoha ajaloo vastu. Siit võiks alata esimese uurimusliku töö kirjutamine.

Aktiivse õppetegevuse kaudu õpitakse nägema ühiskonna arengus olulisi seoseid ja probleeme, neid analüüsima, tegema järeldusi, pakkuma lahendusi, kujundama oma seisukohta ning seda põhjendama. Õpitakse leidma kaardil Frangi riigi asukohta ja selle jagunemist, viikingite retkede põhisuundi, araablaste asuala ja vallutusi ning võrreldakse tänapäeva kaardiga. Õpitakse tundma ja iseloomustama feodaalse ühiskonna tunnusjooni ning võrreldakse erinevate seisuste elulaadi. Iseloomustatakse kiriku osa ja tegevust keskaegses ühiskonnas, õpitakse tundma islami usu põhitunnuseid ning araabia kultuuri eripära. Käsitletakse eestlaste eluolu ja tegevusalasid muinasaja lõpus, võitlust võõrvõimude sissetungi vastu ning muistse vabadusvõitluse tagajärgi. Õpilasi suunatakse otsima jõukohast lisamaterjali keskaegse ja varauusaegse ühiskonna kohta. Õpitakse koostama kava, lühijuttu ja referaati ning neid ette kandma, sh IKT vahendeid rakendades. Õpitakse tundma riikidevahelise sõjategevuse põhjusi, tulemusi ja tagajärgi Inglismaa ning Prantsusmaa näitel. Iseloomustatakse ja võrreldakse romaani ja gooti stiili ning renessansi. Analüüsitakse maadeavastuste eeldusi ja põhjusi ning suunatakse õpilasi leidma ja selgitama maadeavastuste mõju ühiskonna edasisele arengule ning uue maailmapildi kujunemisele. Õpitakse tundma reformatsiooni tähendust ja mõju keskaja ühiskonna, majanduse ning

kultuuri arengule. Käsitletakse ajalooliste isikute tegevust ning nende rolli erinevates ajaloosündmustes.

Hindamine

Kirjalike kontrolltööde hindamine toimub protsendiskaala alusel:

90-100% punktisummast - hinne «5»

75-89% punktisummast - hinne «4»

50-74% punktisummast - hinne «3»

20-49% punktisummast - hinne «2»

Alla 20% punktisummast - hinne «1»

Referaadi esitlemine ja hindamine

Töö esitlemine toimub suulise ettekandena. Soovitav on töö sisu paremaks lahtimõtestamiseks ja näitlikustamiseks kasutada näitlikke abivahendeid (näiteks esitus). Ettekandeks on aega 5 minutit. Oma ettekandes avab õpilane töö sisu, milles on toodud:

- teema valiku põhjendus;
- töö eesmärk ja ülesanded;
- töö koostamisel kasutatud allikmaterjalid.
- tööde esitlemisel kehtivad järgmised protseduurireeglid:
- töö esitlemine algab õppuri pöördumisega komisjoni ning kuulajate poole, millele
- järgneb töö sisuline tutvustus;
- juhendaja arvamuse kuulamine;
- küsimusele vastamine (üldjuhul eelnevalt teada antud küsimustele);
- õpilase lõppsõna (siin tänatakse juhendajat, komisjoni ning kuulajaid).

Töid hinnatakse järgmiselt:

5 (väga hea), väga hea teemakäsitus, korrektselt välja toodud eesmärgid, nõuetele vastavalt vormistatud, puuduvad õigekirjavead, referaadi esitlemine on suurepärase

4 (hea), hea teemakäsitus, eesmärgid püstitatud, nõuetele vastavalt vormistatud, võivad esineda õigekirjaüksikud vead, esitlemine on hea

3 (rahuldav), teemakäsitus nõrgapoolne, eesmärkide püstitus segane, vormistuses esineb vigu, palju õigekirjavigu, esitlemine nõrgapoolne

2 (mitterahuldav), teemakäsitus nõrk, töö ei vasta referaadi nõuetele, tööl puuduvad eesmärgid, esineb rohkelt vigu, vormistuse nõudeid pole jälgitud, töö esitlemine väga nõrk

Nõuded uurimistöole

1. Eesmärgid

Uurimistöö võimaldab õpilastel:

- õppida otsima, analüüsima, refereerima ja hindama erialaseid tekste;
- arendada iseseisvaid uurimistöö oskusi;
- võimaldada oma seisukohtade esitamist ja arutelu;
- õppida vormistama teaduslikku tööd.

2. Juhendamine

Uurimistöö on õpilase iseseisev töö, mis toimub koostöös juhendajaga. Juhendaja roll on suunav: ta aitab teema valikul, soovib kirjandust, jälgib töö vastavust sisuliste ja vormiliste nõuetele jne. Uurimistööd võib juhendada ka kooliväline spetsialist. 7.klassi hindelise arvestuse uurimistööde teemad kinnitab ajalooõpetaja.

3. Nõuded uurimistöö vormistamisele

Töö vormistamisel kasutatakse valget paberit formaadiga A4 (210 x 297 mm) vertikaalse (portrait) asetusega kas köidetult või kiirkõitjas. Tekst trükitakse lehe ühele küljele reavahega 1,5. Trükikiri: Times New Roman, tähesuurus 12 punkti. Lehe servadest jäetakse 2,54 cm ülalt, alt ja paremalt; lehe vasakust servast 3 cm. Tekst kujundatakse nii, et ka lehekülje parempoolne serv jääb sirge. Töö stiil ja vormistus peab olema ühtne kogu töö ulatuses. Kõik leheküljed (alates tiitellehest) kuni lisadeni saavad leheküljenumbri. Uurimistöö soovituslik pikkus 6-12 lehekülge.

4. Uurimistöö sisu

Uurimuslik töö on suunatud probleemile/teemale, eesmärgiks on leida vastus probleemile/teemale.

Sissejuhatus sisaldab; teema valiku põhjendust, töö eesmärgi sõnastust, ülevaadet peamistest allikatest, meetoditest, küsitlustest jms.

Töö põhiosas antakse vastused sissejuhatuses tõstatatud küsimustele/teemale ja on ära toodud ka õpilase isiklik panus ja seisukohad. Põhiosa tekst on liigendatud

Kokkuvõttev osa annab vastuse sissejuhatuses tõstatatud probleemile/teemale ja tuuakse välja olulised järeldused, milleni töö käigus jõuti.

Uurimistöö koosneb järgmistest osadest:

- tiitelleht (näidis)
- sisukord (näidis)
- töö sisu (sissejuhatav, põhi-ja kokkuvõttev osa)
- kasutatud kirjandus
- lisad (küsitluslehed, kaardid, pildid, protokollid jms)

5. Uurimistööde esitlemine ja hindamine

Uurimustööd kuuluvad avalikule esitlemisele hindamiskomisjoni ees. Uurimistööd on hindelised, hinnangu kirjutab sama ainevaldkonna õpetaja.

6. Viitamine

Viitamise põhireegel, viitamissüsteem peab olema kogu uurimistöö ulatuses ühtne. Kõik kasutatud allikad peavad leiduma viidetes. Niisamuti peavad kõik kasutatud kirjanduse loetelus olevad allikad olema viidetes märgitud.

6.1. Tekstisene viitamine

Vastava lõigu järel märgitakse sulgudesse autori nimi ja väljaande aasta ning viidatav lehekülge .

7. Kasutatud kirjandus

Kirjanduse loetelus esitatakse järgmised andmed: Autor (v. koostaja)-perekonnanimi, initsiaal. Pealkiri, köide, osa, number, ilmumiskoht, kirjastus, ilmumisaasta, lehekülgede arv.

Füüsiline õpikeskkond

Tuleb kasutada muidki õppematerjale, mis aitavad õpitavat illustreerida, täiendada ja rakendada. Õpikeskkonda kujundades saab õpetaja kasutada järgmisi materjale:

- 1) töövihik, töölehed;
- 2) ajalooatlas;
- 3) ETV saadete arhiiv (<http://etv.err.ee/arhiiv.php>), nt Muinas-TV „Keskaegne maja”;
- 4) IKT-põhine õppematerjal: interaktiivsed materjalid, nt www.koolielu.ee ja www.miksike.ee;
- 5) seinakaardid, skeemid ja tabelid, illustratiivne materjal;

- 6) temaatiline lisakirjandus: allikad, ajaloolugemikud, aimekirjandus, temaatiline ilukirjandus.
 7) muuseum, ajalooline keskkond: keskaegne linn, kirik, muuseum, arhiiv, arheoloogilised paigad, muinaslinnused, ordu- ja piiskopilinnused, arheoloogiakeskus jm.

Kasutatav õppematerjal

1. История средних веков. Учебник для 7 класса. Часть I Инна Пыльтсам-Юрьо, Пяртель Пийримяэ 2012
2. История средних веков. Учебник для 7 класса. Часть II Инна Пыльтсам-Юрьо, Юхан Креем, Пяртель Пийримяэ, Регина- Мария Блаухут, Катри Эзоуби 2012
3. История средних веков. Рабочая тетрадь для 7 класса. Часть I и Часть I Инна Пыльтсам-Юрьо, Пяртель Пийримяэ, Урсула Вент 2012
4. Ajaloo atlas põhikoolile. REGIO 2000.
5. Атлас истории Эстонии Айвар Крийска и др. 2009
6. История Балтийских стран Зигмантас Кяупа, Айн Мясалу, Аго Паюр, Гвидо Страубе 1999

8. KLASS

Õppetundide arv nädalas –2 ainetundi, aastas – 70 ainetundi.

Õpitulemused

8 klassi lõpetaja

- saab aru
 - ✓ kuidas tekkisid Ameerika Ühendriigid, ja iseloomustab Ameerika Ühendriikide riigikorraldust;
 - ✓ mis muutused toimusid Rootsi ja Vene ajal Eesti võimukorralduses, talurahva elus, hariduses ja kultuuris ning mis olid Põhjasõja tagajärjed Eestile;
 - ✓ mis muutused toimusid Euroopa poliitilisel kaardil Vestfaali rahu ning Viini kongressi tulemusena, ning näitab neid kaardil;
 - ✓ kuidas iseloomustada rahvuslikku liikumist Eestis ja Euroopas;
 - ✓ Esimese maailmasõja põhjusi ja tagajärgi;
- kasutab
 - ✓ kontekstis mõisteid rahvusriik, monopol, linnastumine, rahvuslik liikumine, venestamine, autonoomia, Antant, Kolmikliit, liberalism, konservatism, sotsialism;
 - ✓ kontekstis mõisteid: valgustus, reform, revolutsioon, restauratsioon, absolutism, parlamentarism;
 - ✓ kasutab kontekstis mõisteid maadeavastused, reformatsioon, protestandid, luteri usk, renessanss, humanism;
- oskab
 - ✓ näidata kaardil Esimeses maailmasõjas osalenud riikide liite;
 - ✓ iseloomustada valitsemiskorralduse muutusi uusajal: seisuslik riik, absolutism, valgustatud absolutism, parlamentarism;
 - ✓ iseloomustada baroki ja klassitsismi põhijooni;
 - ✓ selgitada Prantsuse revolutsiooni ning Napoleoni reformide põhjusi, tagajärgi ja mõju;
 - ✓ selgitada Eesti iseseisvumist;
 - ✓ iseloomustada 19. sajandi ja 20. sajandi alguse peamisi kultuurisaavutusi;
 - ✓ iseloomustada uusaja inimese maailmapilti.

Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
<p>1. Maailm 1600–1815 (35 tundi)</p> <p>Uusaja ühiskonna põhijooned Euroopas (10t)</p> <p>Eesti Rootsi ja Vene riigi koosseis (10t)</p> <p>USA iseseisvumine (4t)</p> <p>Prantsuse revolutsioon ja Napoleoni ajastu (8t)</p> <p>Kultuur (3t)</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) teab, mis muutused toimusid Rootsi ja Vene ajal Eesti võimukorralduses, talurahva elus, hariduses ja kultuuris ning mis olid Põhjasõja tagajärjed Eestile;</p> <p>2) iseloomustab valitsemiskorralduse muutusi uusajal: seisuslik riik, absolutism, valgustatud absolutism, parlamentarism;</p> <p>3) selgitab Prantsuse revolutsiooni ning Napoleoni reformide põhjusi, tagajärgi ja mõju;</p> <p>4) toob esile ühiskonna ümberkorraldamise võimalusi reformide ja revolutsiooni teel ning saab aru, mille poolest need erinevad;</p> <p>5) teab, mis muutused toimusid Euroopa poliitilisel kaardil Vestfaali rahu ning Viini kongressi tulemusena, ning näitab neid kaardil;</p> <p>6) teab, kuidas tekkisid Ameerika Ühendriigid, ja iseloomustab Ameerika Ühendriikide riigikorraldust;</p> <p>7) iseloomustab baroki ja klassitsismi põhijooni;</p> <p>8) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>valgustus</i>, <i>reform</i>, <i>revolutsioon</i>, <i>restauratsioon</i>, <i>absolutism</i>, <i>parlamentarism</i>;</p> <p>9) teab, kes olid järgmised isikud ja iseloomustab nende tegevust: Napoleon, Louis XIV, Peeter I, Voltaire.</p>	<p>Vene keel: isiku- ja kohanimede õigekiri;</p> <p>Kirjandus: talurahva-koolid, nõiaprotsessid, rahvaluule;</p> <p>Võõrkeel: sõnavara täienemine mitmesuguste infoallikatega töötamisel; kohanimede õigekiri ja hääldamine;</p> <p>Geograafia: informatsiooni leidmine kaardilt;</p> <p>Kunst: baroki ja klassitsismi iseloomulikud jooned, Versailles' loss;</p>	<p>Kodanikualgatus ja kultuuriline identiteet</p> <p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p> <p>Teabekeskond</p>
<p>2. Maailm 1815–1918 (35 tundi)</p> <p>Industriaalühiskonna kujunemine (4 tundi)</p> <p>Rahvuslus ja</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) näitab kaardil Esimeses maailmasõjas osalenud riikide liite;</p> <p>2) iseloomustab rahvuslikku liikumist Eestis ja Euroopas;</p>	<p>Vene keel: isiku- ja kohanimede õigekiri; tekstianalüüs, suuline</p>	<p>Keskond ja jätkusuutlik areng</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p>

rahvusriigid (4 tundi) Eesti 19. sajandil ja 20. sajandi algul (10 tundi) Esimene maailmasõda (13 tundi) Kultuur 19. sajandil ja 20. sajandi algul (4 tundi)	3) selgitab Eesti iseseisvumist; 4) teab Esimese maailmasõja põhjusi ja tagajärgi; 5) iseloomustab 19. sajandi ja 20. sajandi alguse peamisi kultuurisaavutusi; 6) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>rahvusriik, monopol,</i> <i>linnastumine, rahvuslik liikumine,</i> <i>venestamine, autonoomia, Antant,</i> <i>Kolmikliit, liberalism, konservatism,</i> <i>sotsialism.</i>	eneseväljendus- oskus; Kirjandus: tekstianalüüs, inimene sõjas valikute ees; Võõrkeel: sõnavara täienemine mitmesuguste infoallikatega töötamisel; kohanimede õigekiri ja hääldamine; Geograafia: informatsiooni leidmine kaardilt, Eesti ja Euroopa kaart; Muusika: rahvushümnid, rahvuslik muusika, laulupidu; Loodusained: teaduse ja tehnika areng;	Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet Teabekeskond Tehnoloogia ja innovatsioon Väärtused ja kõlblus
--	--	--	--

Õppetegevused

Õpitakse tundma valgustusajastul toimunud muutusi riikide valitsemises. Analüüsitakse poliitiliste reformide mõju ühiskonna arengule, käsitledes seda erinevate inimeste vaatevinklist. Tuvastatakse erinevusi reformide ja revolutsioonide kaudu toimunud muutustes. Võrreldakse USA riiklikku korraldust Euroopa uusaegsete riikide omaga ning õpitakse tundma uusaegse ühiskonna põhijooni Euroopas. Õpitakse tundma Prantsuse revolutsiooni ja Napoleoni sõdade põhjusi, tagajärgi ning mõju Euroopale, tööstusliku pöörde mõju majandusele ja ühiskonnale 19. sajandil ning rahvusriikide kujunemist Saksamaa näitel; Eesti rahvusliku liikumise eeldusi, sündmusi ja liidreid. Analüüsitakse ning õpitakse tundma Esimese maailmasõja põhjusi ja tagajärgi ning Eesti iseseisvumisega seotud sündmuste käiku. Kaardil vaadatakse Esimese maailmasõja eel tekkinud liitusid, sõja käiku ja osalenud riike ning Versailles’ rahu tulemusel kujunenud Euroopa riikide piire, võrreldes seda olukorda tänapäeval valitsevaga. Kolmandas kooliastmes on oluline omandada uurimistöö koostamise kogemus. 8. klassis sobivad selleks kodukoha ajalooa seotud teemad.

Hindamine

Kirjalike kontrolltööde hindamine toimub protsendiskaala alusel:

- 90-100% punktisummast - hinne «5»
- 75-89% punktisummast - hinne «4»
- 50-74% punktisummast - hinne «3»
- 20-49% punktisummast - hinne «2»
- Alla 20% punktisummast - hinne «1»

Füüsiline õpikeskkond

Õpiku kõrval tuleb kasutada muid õppematerjale, mis aitavad õpitavat illustreerida, täiendada ja rakendada. Õpikeskkonda kujundades võib õpetaja kasutada järgmisi materjale:

- 1) töövihik, töölehed;
- 2) ajalooatlased „Ajalo atlas põhikoolile“, „Eesti ajaloo atlas“, „Maailma ajalugu“;
- 3) filmid ERRi saadete arhiivist (www.etv.ee/arhiiv.php), näiteks „Eesti aja lood“;
- 4) IKT-põhised õppematerjalid: interaktiivsed töölehed, www.koolielu.ee ja www.miksike.ee, internet;
- 5) seinakaardid, skeemid, tabelid jm illustratiivne materjal;
- 6) temaatiline lisakirjandus: allikad, ajaloolugemikud, populaarteaduslik kirjandus, ilukirjandus;
- 7) ajalooline keskkond, muuseum.

Kasutatav õppematerjal

1. История. Учебник для 8 класса. Часть I Пяртель Пийримяэ 2014
2. История. Учебник для 8 класса. Часть II
Мартен Сеппел, Аго Паюр 2013
3. История. Рабочая тетрадь для 8 класса. Часть I
Мадис Сомелар 2014
4. Ajalo atlas põhikoolile. REGIO 2000.
5. Атлас истории Эстонии Айвар Крийска и др. 2009
6. История Балтийских стран Зигмантас Кяупа, Айн Мясалу, Аго Паюр, Гвидо Страубе 1999

9. KLASS

Õppetundide arv nädalas –2 ainetundi, aastas – 70 ainetundi.

Õpitulemused**9 klassi lõpetaja**

- saab aru
 - millal algas ja lõppes Teine maailmasõda, toob esile Teise maailmasõja tulemused ja tagajärjed;
 - mis riigid tegutsesid koostöös Saksamaaga ning mis riikidest moodustus Hitlerivastane koalitsioon;
 - Teise maailmasõja põhjusi ja tagajärgi;

- kes olid Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Arnold Rüütel, Lennart Meri, Edgar Savisaar ja Mart Laar, ning iseloomustab nende tegevust

- kasutab
 - kontekstis mõisteid MRP, holokaust, küüditamine, baaside leping, okupatsioon, ÜRO.
 - kontekstis mõisteid perestroika, glasnost, külm sõda, kriisikolle, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, plaanimajandus, massirepressioon, Atlandi Harta, Euroopa Liit, NATO, Balti kett, laulev revolutsioon;
 - kasutab kontekstis mõisteid
 - millal toimus Saja-aastane sõda ja mis olid selle tulemused;
- oskab
 - näitab kaardil Teise maailmasõja sõjategevust Idarindel, Läänerindel, Vaiksel ookeanil ja Põhja-Aafrikas ning muudatusi Teise maailmasõja järel;
 - selgitab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti ajaloos;
 - näita kaardil Teises maailmasõjas osalenud riikide liite;
 - iseloomustada Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotamist
 - iseloomustada külma sõja olemust ning toob esile selle avaldumise valdkonnad ja vormid;
 - näita kaardil olulisemaid külma sõja aegseid kriisikoldeid ja muutusi maailma poliitilisel kaardil 1990. aastail;
 - analüüsida Eesti iseseisvuse taastamist ja Eesti Vabariigi arengut
 - iseloomustada tööstusriikide arengut USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel;
 - iseloomustada kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel ning Eesti arengut NSV Liidu koosseisus;
 - iseloomustada kultuuri ja eluolu 20. Sajandil.

Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
I.MAAILM KAHE MAAILMASÕJA VAHEL 1918-1939 Rahvusvaheline olukord. Pariisi rahukonverents. Saksamaa taasrelvastamine. Poliitiline kaart pärast I maailmasõda. Rahvasteliit Maailmamajandus. Suure majanduskriisi põhjused, olemus ja	Õpilane: teab, missugused muudatused toimusid poliitilisel kaardil pärast I MS – oskab välja tuua rahvusvahelise olukorra teravnemise põhjusi 1930. aastatel –oskab iseloomustada demokraatlikku, totalitaarset ja autoritaarset ühiskonda – teab, kes olid Stalin, Mussolini, Hitler, Roosevelt – oskab iseloomustada ja võrrelda Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarismi aastatel ja	Geograafia Eesti keel Kunst Kirjandus	„Keskkond ja jätkusuutlik areng”

<p>tagajärjed.</p> <p>Demokraatia ja diktatuurid 1920-1930.aastatel.</p> <p>Demokraatia USA näitel. Autoritarism Itaalia Sotsiaaldemokraatia. Kommunäitel. Totalitarism NSVL ja Saksamaa näitel</p> <p>Eesti Vabariik. Maareform. Kultuur ja eluolu kahe maailmasõja vahel.</p>	<p>vaikival ajastul</p> <p>– oskab seletada, milles seisnes “vaikiv ajastu”</p> <p>– teab, kes olid Päts ja Tõnisson</p> <p>–teab Eesti Vabariigi perioodist tähtsamaid kultuurisaavutusi.</p>		
<p>II. TEINE MAAILMASÕDA 1939- 1945</p> <p>Rahvusvaheline olukord. München Saksamaa ja NSV Liidu kallaletung MRP. Hitleri-vastase koalitsiooni kujunemine. Eesti II maailmasõja ajal. Baasideajastu. Eestlased Saksa ja Nõukogude sõjaväes.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>-oskab iseloomustada, milline oli rahvusvaheline olukord II maailmasõja eel</p> <p>–mõistab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti ajaloos</p> <p>–oskab kirjeldada Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotamise protsessi</p> <p>- oskab välja tuua II maailmasõja puhkemise põhjusi</p> <p>- teab, millal algas ja lõppes II maailmasõda</p> <p>– teab, millised riigid tegutsesid koostöös Saksamaaga ja millistest riikidest</p> <p>moodustus Hitleri-vastane koalitsioon</p> <p>– teab ja oskab kaardil näidata Teise maailmasõja sõjategevust peamistel rinnetel</p> <p>– teab, millised olid II maailmasõja tagajärjed</p> <p>– teab, missugused muudatused toimusid poliitilisel kaardil Teise maailmasõja järel</p>	<p>Inglise keel</p> <p>Geograafia</p> <p>Kirjandus</p>	<p>„Väärtused ja kõlblus”</p> <p>Kodaniku- algatus ja kultuuriline identiteet</p>
<p>III. MAAILM PÄRAST TEIST MAAILMASSÕDA</p>	<p>Õpilane:</p> <p>-mõistab, milles seisnes külm sõda</p> <p>– teab ja oskab kaardil näidata olulisemaid külma sõja aegseid kriisikoldeid</p>	<p>Eesti keel</p> <p>Geograafia</p> <p>Kunst</p>	<p>„Keskkond ja jätkusuutlik areng”</p> <p>Kodaniku- algatus ja</p>

<p>1945-2012</p> <p>Külm sõda. Kahepooluselise maailma Arenenud tööstusriigid USA ja Neegriliikumine. Sotsiaalne turumaj. Saksamaa LV näitel. USA ühiskonna Adenauer. Brandt. Uus idapoliitika. muutumine. Välispoliitika. Saksa LV Kommunistlikud riigid NSV Liidu näitel NSV Liit ja Ida-Euroopa riigid. Kommunistliku süsteemi kokkuvarisemine. Gorbatšov. Berkliini müüri langemine. Perestroika ja glasnost. Eesti Vabariigi taasiseseisvumine. Laulev revolutsioon Maailm 1990. aastail. ÜRO. Ülesanded ja põhitegevus Üldülevaade. EL ja selle laienemine. kaasaegses maailmas. Kultuur ja elu-olu 20. saj. teisel poolel. Maailmamajandus pärast II maailmasõda Teaduse ja tehnika areng. Aatomi- Rahvusvaheline Valuutafond. Maailmauringud. Infotehnoloogia. pank. Globaalprobleemid. Kirjandus ja kunst. Kino ja film.</p>	<p>–oskab iseloomustada arenenud tööstusriike USA ja Saksamaa LV näitel</p> <p>– oskab iseloomustada kommunistlikku ühiskonda NSV liidu näitel</p> <p>– oskab iseloomustada Eesti arengut NSV liidu koosseisus</p> <p>– teab kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjusi</p> <p>– oskab iseloomustada NSV Liidu lagunemisprotsessi</p> <p>– teab Eesti taasiseseisvumise protsessi ning oskab analüüsida taasiseseisvunud Eesti Vabariigi arengut</p> <p>– oskab näidata muutusi maailma poliitilisel kaardil</p> <p>– oskab iseloomustada kultuuri ja eluolu arengut 20. sajandil 19</p> <p>– oskab seletada mõisteid: mitteühinemisliikumine, kolonialism,. perestroika, glasnost, külm sõda, kriisikolle, sundkollektiviseerimine, üliindustrialiseerimine, massirepressioon, poliitiline juhtimine, Atlandi Harta, Euroopa Liit.</p>	<p>Kirjandus</p>	<p>kultuuriline identiteet</p> <p>„Teabekeskond”</p>
--	---	------------------	--

Õppetegevused

Kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: vestlus, diskussioon, väitlused, projektõpe, loovülesande, kava, ajajoone, skeemi ja plaani, õpimapi koostamine, rolli- ja otsustusmängud, praktilised ja uurimistööd (nt töö allikate ja kaardiga, töölehe ja kontuurkaardi täitmine, arutluse kirjutamine, infootsing teabeallikatest ja infoanalüüs), tegevuspõhine õpe (nt dramatiseeringud, mudelite ja makettide valmistamine).

Hindamine

Õpitulemuste kontrollimise ja hindamise vormid peaksid olema mitmekesised, sisaldama suulist ja kirjalikku küsitlust, tööd kaartide, dokumentide, allikmaterjali ja piltidega, referaadi ja uurimistöö koostamist, loovtööd ning arutluse kirjutamist. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle hindamist ja võrdlemist, katkendi põhjal vastamist, kommenteerimist ning usaldusväarsuse üle otsustamist. Üksikfaktide tundmisele tuleb eelistada olulisemate ajalooasjunduste ja nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid. Arutluse puhul hinnatakse vastavust teemale, ajastu ja teemakohaste faktide tundmist, analüüsi, võrdlemise ja seoste loomise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud hinnangute kaudu. Kolmandas kooliastmes sobivad kontrolliks ja hindamiseks nii avatud kui ka etteantud vastusega ülesanded.

Kirjalike kontrolltööde hindamine toimub protsendiskaala alusel:

90-100% punktisummast - hinne «5»

75-89% punktisummast - hinne «4»

50-74% punktisummast - hinne «3»

20-49% punktisummast - hinne «2»

Alla 20% punktisummast - hinne «1»

Kasutatav õppematerjal

1. Новейшая история. Учебник для 9 класса. Часть I Часть II Эйнар Вярэ, Тыну Таннберг, Аго Паюр 2016 AVITA
2. Новейшая история. Рабочая тетрадь для 9 класса. Часть I. Часть II Эне Таннберг 2016 AVITA
3. Ajaloo atlas põhikoolile. REGIO 2000.
4. Атлас истории Эстонии Айвар Крийска и др. 2009
5. История Балтийских стран Зигмантас Кяупа, Айн Мяэсалу, Аго Паюр, Гвидо Страубе 1999

Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatöö tegemiseks mööblit ümber paigutada, on internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.
2. Kool võimaldab õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi (muuseumis, arhiivis, näitusel, raamatukogus) vähemalt kaks korda õppeaasta jooksul.
3. Kool võimaldab kasutada ainekava eesmärges toetavaid õppematerjale ja -vahendeid: ajalooatlased, kontuur- ja seinakaardid, allikakogumikud, käsiraamatud, elulooraamatud ja teabekirjandus, auvised, digitaliseeritud andmebaasid ja arhiivid, illustratiivne pildimaterjal (fotod, karikatuurid) ning IKT-põhised õppematerjalid